

การสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

ปริญญานิพนธ์
ของ
นิติกร เบญจมาตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2551

การสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

ปริญญานิพนธ์
ของ
นิติกร เบญจมาตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

บทคัดย่อ

ของ

นิติกร เบญจมาตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2551

นิติกร เบญจมาตย์. (2551). การสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ , รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 733 คน โดยการทดสอบครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 130 คน และการทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 603 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง IOC สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สัมประสิทธิ์แอลฟา และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการศึกษาพบว่า

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่ผู้วิจัยสร้างมีคุณภาพ โดยแสดงหลักฐาน ดังนี้

1. มีความเที่ยงตรงเชิงพินิจ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 จำนวน 98 ข้อ
2. มีค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นไปตามเกณฑ์ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2361 - .6630 จำนวน 74 ข้อ
3. มีความเชื่อมั่นของแบบวัด (α) อยู่ระหว่าง .7500 - .8280
4. มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ได้ 7 องค์ประกอบ คือ เห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีเมตตา กรุณา รักผู้อื่น และ มีน้ำใจ ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่คัดกรองขั้นสุดท้าย จำนวน 33 ข้อ

A CONSTRUCTION OF A TEST OF GENEROSITY FOR THE SECOND LEVEL,
PRIMARY GRADES IV TO VI STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
NITIKORN BENMART

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 2008

Nitikorn Benmart. (2008) . *A Construction of a Test of Generosity for the Second Level, Primary Grades IV to VI Students*. Master Thesis. M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc.Prof. Nipa Sripairot, Assoc. Prof. Wanya Wisalaporn.

The purpose of this research was to study a construction of a test of generosity for the second level, primary grades IV to VI students. The subjects of this study were 733 second-level students in the second semester of 2007 academic year, Nongkhaem, Bangkok - 130 students for the first test and 603 students for the second test - through stratified random sampling. The instruments used for the research were of 4-rating scale. The data was analyzed with index of congruence, the Pearson product moment correlation coefficient, Cronbach's coefficient alpha, and exploratory factor analysis.

The results of this study indicated that:

1. Face Validity: 5 experts' consideration have index of congruence (IOC) between 0.60-1.00: 98 items.
2. Discrimination (r) has discrimination between 0.2361-0.6630: 74 items.
3. Reliability has between 0.7500-0.8280: 74 items.
4. Construct validity by exploratory factor analysis includes 7 factors: sympathizing with others, helping others, being generous, sharing with others, being compassionate, being affectionate, and being considerate which was the final selection by 33 items of the constructed test of generosity.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2
ของ
นิติกร เบญมาตย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุ่ม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ และรองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและความเสียสละของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ ประธานสอบปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะความถูกต้องของเนื้อหาสาระของงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้น ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบใจนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีของปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา นูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

นิติกร เบญมาตย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมความเอื้ออาทร	
ความหมายของจริยธรรม.....	7
ลักษณะของจริยธรรม.....	9
ความหมายของจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	11
คุณลักษณะของผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร	
การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม.....	24
รูปแบบการวัดจริยธรรม.....	27
เครื่องมือวัดมาตรฐานด้านคุณธรรม – จริยธรรม.....	30
การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดจริยธรรม.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
งานวิจัยในประเทศ.....	43
งานวิจัยต่างประเทศ.....	48
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

สารบัญ

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมาย และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	79
ขอบเขตการวิจัย.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข	94
ภาคผนวก ค	101
ภาคผนวก ง	107
ภาคผนวก จ	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตามโรงเรียน และระดับชั้น.....	52
2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรรายด้าน.....	62
3 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรรายด้าน.....	63
4 ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร เป็นรายด้าน และทั้งฉบับ...	64
5 ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบ.....	65
6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	69
7 องค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	75
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญรวมทุกคนเป็นรายข้อ ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	95
9 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัด จริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านมีน้ำใจ.....	96
10 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัด จริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านมีเมตตากรุณา.....	97
11 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัด จริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่.....	98
12 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัด จริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านช่วยเหลือผู้อื่น.....	99
13 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัด จริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น.....	100
14 ค่าอำนาจจำแนก (r) ด้านมีน้ำใจ.....	102
15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ด้านมีเมตตากรุณา.....	103
16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่.....	104
17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ด้านช่วยเหลือผู้อื่น.....	105
18 ค่าอำนาจจำแนก (r) ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น.....	106

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	6
2	ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมไทยมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับความเจริญทางด้านจิตใจ ประกอบกับความอ่อนแอของวัฒนธรรมไทย ที่ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมและค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงวิกฤตปัญหาดังกล่าว จึงได้เร่งหามาตรการแก้ไข ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอย่างจริงจัง โดยกำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือกับสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมไปใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 2)

จริยธรรมเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากในสังคมไทย เมื่อใดก็ตามที่สภาพของสังคมเกิดความวุ่นวายมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการบีบคั้นทางเศรษฐกิจ การย่ำแย่ของสภาพแวดล้อม ซึ่งทำให้คนมีความเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น มีความประพฤติผิดนอกกรอบมากขึ้น และมักจะถูกกล่าวว่าเป็นคนขาดจริยธรรมหรือไร้จริยธรรม (สุดาวรรณ เครือพานิช. 2535: 24) ซึ่งสังคมไทยในภาวะปัจจุบันกำลังประสบภาวะวิกฤตอย่างสาหัสยิ่งอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในหลายประการ จนบางคนรู้สึกเหมือนว่านอนหลับแล้วฝันไป แต่เมื่อตื่นขึ้นมาก็พบว่าฝันร้ายนั้นเป็นจริง เพราะวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบันมีปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมาย และมีตัวบ่งชี้หลายประการที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทย กำลังเดินเข้าสู่ความเสื่อมทั้งค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติและวิถีการดำรงชีวิต อะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ หากพิจารณาให้ลึกลงไปก็ พบว่าผลทั้งหลายดังกล่าวข้างต้น ล้วนมาจากการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้คนในสังคมไทยทั้งสิ้นเป็นสิ่งที่ยืนยันได้จากรากเหง้าที่แท้จริงของปัญหามาจากการย่อหย่อนและการขาดคุณธรรมของคนในสังคม ซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้นนั้นมีให้เห็นเป็นจำนวนมากจนชาชิน ดังที่เป็นข่าวทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาไปเสียแล้ว นั่นเป็นเพราะว่าสังคมไทยส่วนใหญ่อยู่ว่าขาดคุณธรรม จริยธรรม และความมีวินัย หากเหตุการณ์เป็นอย่างนี้ต่อไป สังคมไทยก็ยิ่งเสื่อมลงตามลำดับ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำศาสนธรรมมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ นำวิธีการของ

ศีลธรรมมาปฏิบัติเพื่อดำเนินการและการเสื่อมจริยธรรมในปัจจุบันให้เปลี่ยนไปจากสังคมไทย หันมาประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงามกันมากขึ้น (สุจินต์ ปันนราช. 2541: 8-11)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการเรียนว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การจัดสาระการเรียนรู้เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการ สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำเป็น คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมดีงามและคุณสมบัตินับเป็นพื้นฐานของสังคม

การวัดประเมินการเรียนรู้และการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้พิจารณาประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและนำผลการวัดประเมินมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 3) การเสริมสร้างจริยธรรมที่ดีให้แก่ประชากรจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ช่วยให้ประชากรมีคุณธรรมจริยธรรมตามต้องการ โรงเรียนประถมเป็นองค์กรหนึ่งที่มุ่งเสริมสร้าง ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กที่จะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคตและสิ่งหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นมากต่อการปลูกฝังจริยธรรม คือ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงการปลูกฝังจริยธรรมนั้นๆ ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข พึ่งพาตนเองได้ มีจิตสำนึกในความเป็นชาติไทย มีหลักศาสนา และวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประชาคมไทยและประชาคมโลกที่มีความสุขสร้างสรรค์สังคมแห่งปัญญา สังคมเอื้ออาทรและสังคมคุณภาพ (กรมวิชาการ. 2546ก: 1) ดังนั้นเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคมไทย การศึกษาจึงเป็นตัวจักรสำคัญยิ่งในการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของบุคคลในชาติ เป็นรากฐานตั้งแต่ยังเยาว์วัยเพื่อเติบโตไปเป็นประชากรที่เข้มแข็งสามารถพัฒนาตนเองและชุมชน รวมไปถึงประเทศชาติให้มั่นคงต่อไปได้ ทั้งยังสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545 - 2549 ที่มุ่งพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกันพฤติกรรมจริยธรรมความเอื้ออาทรจะ

ช่วยให้คนในสังคมดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของสังคมไทยที่พึงพาเกื้อกูลกัน มีการดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน รักษาไว้ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคม และพัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อความอยู่ดีกินดีของคนไทย (กรมวิชาการ.2546ข: 2 - 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของจริยธรรมความเอื้ออาทร จึงได้สร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 เพื่อให้ครู บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบว่าจริยธรรมความเอื้ออาทรมีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ปลูกฝังจริยธรรมด้านนี้ให้นักเรียนได้ถูกต้องรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติสืบต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โดยกำหนดเป็นความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2
3. เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 อันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะนำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปใช้ ผลจากการใช้แบบวัดนี้จะนำไปสู่การปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนมีจริยธรรมความเอื้ออาทรมากขึ้น เป็นแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมความเอื้ออาทรต่อกัน สำหรับนักเรียนไทยเพื่อนำไปสู่สังคมที่พึงประสงค์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน 85 ห้องเรียน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ทั้งสิ้น 3,195 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้มาโดยใช้ตาราง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537: 106) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 716 คน และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 733 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความเอื้ออาทร (Generosity)** หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึง มีน้ำใจ มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น รักและเห็นใจผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1.1 มีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความประนีประนอม อະลุ่มอล่วย ปรองดองกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย รู้จักขอโทษ ยอมรับผิดเมื่อทำผิด ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.2 มีเมตตากรุณา หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยน สนใจห่วงใยผู้อื่น มีจิตเป็นกุศล มีความปรารถนาให้ผู้อื่น พ้นทุกข์และเป็นสุข รู้สึกสงสารบุคคลที่มีความทุกข์ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ไม่ฆ่าหรือทำร้าย สิ่งมีชีวิตอื่น มีอาการทางกาย วาจาที่แสดงต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยน ไม่ข่มขู่ ดูหมิ่น เสียดสี พุดจาด้วยความกร้าวโกรธ เคียดแค้น

1.3 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่บริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ มีความเสียสละ แบ่งปันสิ่งของ เครื่องใช้ อาหาร และสิ่งต่างๆ ให้กันและกัน รวมทั้งผู้ที่ขาดแคลน ด้อยโอกาส

1.4 ช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามทุกข์ร้อน ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพิ่มพูน

ความรู้ให้แก่ผู้อื่น ช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน ช่วยงานครูตามสมควร ช่วยทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ช่วยเหลือผู้ที่ถูกทำร้าย สอนการบ้าน และให้คำปรึกษาเพื่อน

1.5 รักและเห็นใจผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่เข้าใจผู้อื่น มีความสามัคคีในหมู่เพื่อน ไม่ทะเลาะกัน มีระเบียบวินัย ปลอดภัยเมื่อผู้อื่นเป็นทุกข์ ให้กำลังใจเมื่อผู้อื่นท้อแท้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยแสดงความคิดเห็น ไม่ขโมยของ ไม่เอาเปรียบ และไม่คดโกงผู้อื่น

2. **แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร** หมายถึง ชุดของข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประยุกต์ใช้ตามแบบลิเคอร์ต มีลักษณะเป็นข้อความในเรื่องจริยธรรมความเอื้ออาทร โดยในแต่ละข้อความจะมีมาตราส่วนประมาณค่า (Scale) 4 ระดับ ซึ่งใช้เป็นข้อความแทนตัวเลข ดังนี้ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง

3. **อำนาจจำแนกของแบบวัด** (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติแบบวัดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีลักษณะความเอื้ออาทรสูงตามที่ต้องการวัดกับนักเรียนที่มีลักษณะความเอื้ออาทรต่ำตามที่ต้องการวัดออกจากกันได้ เป็นการตรวจสอบที่แสดงว่าแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สามารถจำแนกนักเรียนที่มีลักษณะความเอื้ออาทรสูงและต่ำออกจากกันได้ ซึ่งอาศัยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4. **ความเชื่อมั่นของแบบวัด** (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรของนักเรียนได้คงที่แน่นอน ซึ่งคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัทซ์ (Cronbach)

5. **ค่าความเที่ยงตรง** หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่สามารถวัดได้ตรงตามความต้องการวัดเป็นการตรวจสอบแบบวัดนั้น ว่าสามารถวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรตามที่ต้องการจะวัดได้ถูกต้อง สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ดังนี้

5.1 **ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ** (Face Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่ได้จากการลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าแบบวัดสามารถวัดคุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทรได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

5.2 **ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง** (Construct Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะ (Traits) ที่นิยามไว้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างดังนี้

5.2.1 **การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ** (Exploratory Factor Analysis) หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรหลายๆ ตัว เพื่อให้ได้ตัวประกอบจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนน้อยลง

ซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะของกลุ่มตัวแปรเหล่านั้น และในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีลักษณะที่มีมิติเดียวกัน โดยพิจารณาจากค่าสถิติดังนี้

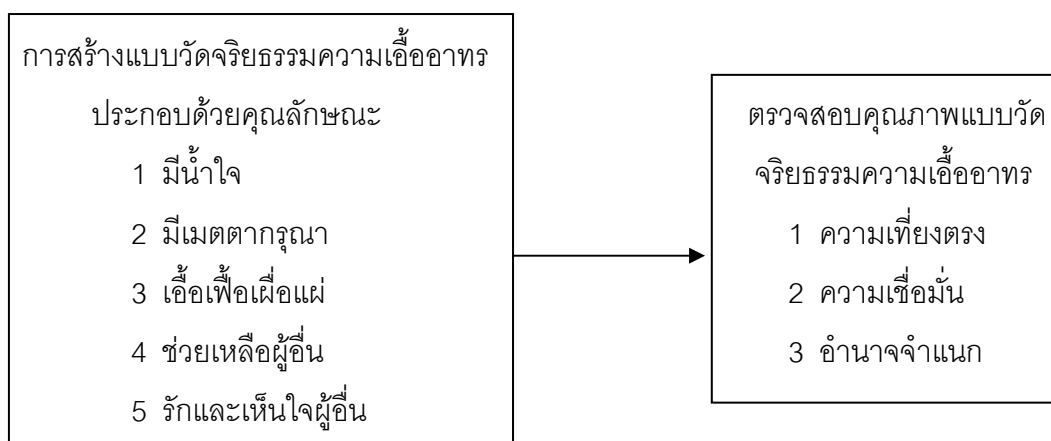
5.2.2 ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าที่แสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคุณลักษณะที่วัดในสิ่งเดียวกัน ซึ่งการพิจารณาว่ามีกี่องค์ประกอบนั้นได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1.0

5.2.3 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ โดยพิจารณาได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.3

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวัดผลการศึกษามาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้มีวุฒิปริญญาโททางการวัดผล จำนวน 5 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า คุณลักษณะที่นำไปสู่ความเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งประกอบด้วยหลายคุณลักษณะ (กรมวิชาการ. 2546ข: 34-77) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะดังกล่าวได้ 5 คุณลักษณะ ได้แก่ มีน้ำใจ มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น และ รักและเห็นใจผู้อื่น โดยมีวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (อุทุมพร จารมรรณ. 2543: 13 ; อ้างอิงจาก Weber. 9 - 15) และผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมความเอื้ออาทร
 - 1.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 1.2 ลักษณะของจริยธรรม
 - 1.3 ความหมายของจริยธรรมความเอื้ออาทร
 - 1.4 คุณลักษณะของผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทร
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร
 - 2.1 การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม
 - 2.2 รูปแบบการวัดจริยธรรม
 - 2.3 เครื่องมือวัดจริยธรรม
 - 2.4 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดจริยธรรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1.1 ความหมายของจริยธรรม

พนัส หันนาคินทร์ (2523: 44) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามจริยธรรมจึงต้องประกอบกัน ทั้งความรู้สึกทางจิตใจและการปฏิบัติทางกาย อันสอดคล้องกับความรู้สึกทางจิต

มานิชญ์ ดันชนวนิชย์ (2523: 41) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้ที่ได้พบเห็นความประพฤติในที่นี้ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความคิดนึก เชื่อถือ เป็นนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่เสแสร้งทั้งทางกาย วาจา ใจ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 21) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วยลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมมีลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม หรือเป็นพฤติกรรมที่สังคมชมชอบ

สาโรช บัวศรี (2526: 26) ให้ความหมายว่าจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ความประพฤติเหล่านี้ประกอบไปด้วยศีลธรรม (การงดเว้นกระทำการที่ไม่ดี) คุณธรรม (การกระทำความดี) เนติธรรม (การกระทำความถูกต้องตามกฎหมาย) และธรรมเนียมประเพณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535: 286) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกการกระทำที่ดีออกจากการกระทำที่ชั่ว

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2542: 3) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นความเชื่อและความศรัทธาในระบบค่านิยมที่เกี่ยวกับความถูกต้องและความดีงามที่คนในสังคมเดียวกันมีส่วนร่วมกัน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้โดยการขัดเกลาโดยตรงหรือโดยอ้อมโดยทั่วไปการขัดเกลาโดยตรงมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงกว่าการขัดเกลาโดยทางอ้อม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 291) ให้ความหมายว่าจริยธรรม คือ ธรรมที่ข้อปฏิบัติศีลธรรม กฎศีลธรรม ซึ่งประมวลได้ว่าจริยธรรม หมายถึง แนวทางในการประพฤติของแต่ละคนที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยนัยความหมายนี้จริยธรรมจะประกอบด้วยองค์ประกอบสองประการ คือ 1. ศีลธรรม เป็นการงดเว้นจากการกระทำที่เป็น 2. คุณธรรม เป็นคุณภาพจิตฝ่ายดีที่ควรปฏิบัติ

บราวน์ (Brown.1968: 411) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม คือ ระบบของกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะการกระทำที่ถูก กับ การกระทำที่ผิด คล้ายกับไวยากรณ์ที่เป็นระบบที่กฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะประโยคที่สร้างขึ้นมาดี ออกจากประโยคที่สร้างขึ้นไม่ดี จริยธรรมทั้งหลายเปลี่ยนแปลงไปเพราะความขัดแย้งกันเอง เพราะมีอิทธิพลจาก จริยธรรมของแหล่งอื่นและมีการสร้างสรรค์ใหม่ขึ้นมามากมาย

โฮแกน (Hogan.1973: 217) ให้ความหมาย พฤติกรรมของจริยธรรมใดๆ คือ ระบบของกฎเกณฑ์ในการประพฤติที่ระบุขอบข่ายของสิทธิและผูกพันต่อกัน หรือชี้แนวพฤติกรรมระหว่างบุคคล ห้ามการกระทำที่มีเจตนาชั่วร้าย

โคลเบอร์ก (Kohlberg.1976: 673) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม คือ การทำสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่ควรเลือกกระทำในการตัดสินใจความขัดแย้งที่เกิดขึ้น นั่นคือ หลักความยุติธรรม และแกนกลางของความยุติธรรม ประกอบด้วยการกระจายสิทธิและหน้าที่ ซึ่งกำหนดไว้ในมโนภาพแห่งความเท่าเทียมกันและการตอบแทนที่เสมอกัน

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่สังคมยอมรับนิยมชมชอบ เป็นไปในทางที่ดีงามและถูกต้อง อันประกอบไปด้วยปัญญาในการทำพฤติกรรม และที่สำคัญเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามและถูกต้องต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมอันเป็นไปเพื่อความสงบสุข

1.2 ลักษณะของจริยธรรม

บราวน์ (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 165; อ้างอิงจาก Brown. 1965)

ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 มิติ คือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม ค่านิยมทางจริยธรรม ความเชื่อทางจริยธรรม การตัดสินใจทางจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม
2. ด้านการประพฤติ (Conduct) หมายถึง พฤติกรรมภายนอกที่แสดงให้เห็นปรากฏในสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม และการกระทำทางจริยธรรม
3. ด้านความรู้สึก (Feeling) หมายถึง ความรู้สึกปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม และทัศนคติทางจริยธรรม

ซึ่งสอดคล้องกับฮอฟแมน (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 165; อ้างอิงจาก Hoffman. 1970) ที่แบ่งจริยธรรมออกเป็น 3 ด้าน

1. ความคิดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Thought)
2. ความรู้สึกทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Feeling)
3. การแสดงพฤติกรรมทางศีลธรรม (Moral Behavior)

สาโรช บัวศรี (2522: 18) ให้ความเห็นว่า จริยธรรมมีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ข้อ คือ

1. ศีลธรรม (Moral Value) สิ่งที่เราควรดเว้น สิ่งที่ไม่ควรกระทำ
2. คุณธรรม (Ethical Value) สิ่งที่เราควรปฏิบัติ

แสง จันทรงาม (2522: 6) ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์
2. ประเภทสร้างความเจริญแก่ตนเอง
3. ประเภทส่งเสริมชาติบ้านเมือง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 2-5) ได้แบ่งลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรดเว้นลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสม

หรือไม่เหมาะสมเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิดและโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมด้านนี้เป็นพิเศษ

2. ทักษคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใดทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลานี้อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ ทักษคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลเพราะทัศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ เข้าด้วยกัน ดังนั้นทัศนคติเชิงจริยธรรม จึงมีคุณสมบัติที่สำคัญ จะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลานี้อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอและบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและท้ายสุดระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ เพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) ให้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมทางด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ อีกประการหนึ่ง โคลเบอร์ก (Kohlberg) และนักวิจัยอื่นๆ พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้นด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่นิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของจริยธรรมก็เป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำตามพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้แบ่งลักษณะจริยธรรมออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือ สิ่งในแต่ละสังคมหรือหมู่เหล่าอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าทำในสิ่งนั้นดีทำสิ่งนั้นไม่ดี ซึ่งจะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำแล้ว

ผู้ทำจะได้รับการสรรเสริญและส่งเสริมจากสังคม หรือพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ เป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา ทางกฎหมายและระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปของ ค่านิยมของสังคม หรือทัศนคติของบุคคลและในรูปของบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับคุณธรรมและประทุษกรรมต่างๆ ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้แต่ละคนอาจแตกต่างกันได้มาก สิ่งที่สังคมหนึ่งว่าดีควรทำ อีกสังคมหนึ่งอาจไม่สนับสนุนเพราะสิ่งไม่จำเป็นหรือน่ารังเกียจ

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ได้มีการสร้างหลักหรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่างๆ หลักหรือประเภทที่ใช้นี้จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นขั้นๆ ไป ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด การพิจารณาจริยธรรมทางด้านโครงสร้างนี้ยึดเหตุจูงใจการเลือกกระทำเป็นสำคัญและเกิดจากการพิจารณาว่า การรู้การคิดของมนุษย์นั้นมีโครงสร้างเช่นกัน

จากลักษณะของจริยธรรมข้างต้น พอสรุปได้ว่า ลักษณะของจริยธรรมนั้นมี 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Psychomotor) ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ พฤติกรรมที่สร้างความเจริญแก่ตนเองสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และการเห็นแก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยใช้ลักษณะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ มาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1.3 ความหมายของจริยธรรมความเอื้ออาทร

พระราชธรรมูณี (2527: 407) ให้ความหมายของคำว่า อาทร หมายถึง ความเอื้อเฟื้อ ความเอาใจใส่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1,363 , 1,397) ให้ความหมายของคำว่า เอื้อ หมายถึง เอาใจใส่ มีน้ำใจ เห็นแก่ ส่วนคำว่าอาทร หมายถึง ความเอื้อเฟื้อ ความเอาใจใส่ และความห่วงใย

พระไพศาล วิสาโล (2543 : 293) มีความเห็นว่า ความเอื้ออาทร คือ ศีล หมายถึง ความประพฤติด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน มีน้ำใจ และไม่ละเมิดผู้อื่น ตระหนักถึงหน้าที่ที่พึงมีต่อสังคม และกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

กรมวิชาการ (2546ก :80) ให้ความหมายของคำว่า ความเอื้ออาทร หมายถึง ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเอาใจใส่ ความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา การแบ่งปัน ความรู้สึกห่วงใย ความเข้าใจ

กรมวิชาการ (2546ข :81) ให้ความหมายของคำว่า ความเอื้ออาทร หมายถึง ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความเอาใจใส่

สุภาคย์ อินทองคง (2550: 61) ระบุว่า ความเอื้ออาทร เป็นคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจและกายของมนุษย์ คือ เป็นความสำนึกที่ดี เป็นการกระทำที่ก่อประโยชน์สุขให้ทั้งแก่ผู้ให้และผู้รับ ในภาษาไทย คำว่า เอื้อ หมายถึง การเอาใจใส่ ความมีน้ำใจ หรือการเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น คำว่า อาทร หมายถึง ความเอาใจใส่ ความพะวง ความเอื้อเฟื้อ คำว่า เอื้อเฟื้อ หมายถึง อุดหนุน เจือจุน แสดงน้ำใจดีต่อผู้อื่น คำว่า เอื้ออาทร จึงมีความหมายใช้ในทิศทางเดียวกัน มีลักษณะเป็นคุณธรรมความดี การให้ความเอื้อเฟื้อ เอื้ออาทรต่อกัน แบ่งปันความรู้ แบ่งปันเครื่องอำนวยความสะดวก สุขใจให้แก่กัน ความเอื้ออาทรนี้มีฐานคิดอยู่ที่ความรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พระเรียกว่า มีเมตตา คือ ความรัก มีความประสงค์ดีต่อกัน พระสอนเราให้ท่องบทแผ่เมตตา และให้เราปฏิบัติที่ว่า สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลาย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด เป็นต้นนั้น นั่นคือความคิดเอื้ออาทร และการแสดงออกหรือการกระทำเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความเอื้ออาทร หมายถึง การปฏิบัติหรือความรู้สึกละเอียดจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยเอาใจใส่ มีน้ำใจ การแบ่งปัน ห่วงใย และเข้าใจกันที่ตระหนักต่อบุคคล สังคมและประโยชน์ของส่วนรวม

1.4 คุณลักษณะของผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทร

กรมวิชาการ (2546: 69 - 77) ได้สรุปเกี่ยวกับผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทร ดังนี้

1. มีน้ำใจ
2. มีความเมตตากรุณา
3. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. สนใจ ห่วงใยผู้อื่น
5. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
6. รักและเห็นใจผู้อื่น
7. ห่วงใยผู้อื่น
8. การแบ่งปัน
9. เข้าใจผู้อื่น
10. มีจิตเป็นกุศล
11. ไม่เห็นแก่ตัว
12. รับฟังผู้อื่น
13. มีจิตใจอ่อนโยน
14. รักคนอื่นเป็น

15. ความประนีประนอม

16. มีระเบียบวินัย

นอกจากนี้กรมวิชาการ ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีความเอื้ออาทร ดังนี้

1. มีน้ำใจ
2. ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
3. เห็นอกเห็นใจ
4. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
5. มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
6. ไม่เห็นแก่ตัว

และได้สรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กไม่มีความเอื้ออาทร ดังนี้

1. เด็กเห็นแก่ตัว
2. เด็กชอบเอาวัดเอาเปรียบ
3. เด็กขาดน้ำใจให้คนอื่น
4. สังคมไม่มีตัวแบบที่แสดงถึงความสมานฉันท์และเอื้ออาทร
5. ไม่มีกิจกรรมที่ให้โอกาสเด็กเอื้ออาทร
6. ครูไม่ได้เป็นตัวอย่างที่ดี
7. เด็กไม่สนใจสิ่งรอบตัว
8. เด็กไม่มีเมตตากรุณา
9. เด็กชอบแข่งขัน
10. ไม่ให้เด็กได้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกัน
11. เด็กทำอะไรเพื่อตนเอง
12. เด็กชอบเอาตัวรอด
13. ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีเพื่อนสนิทช่วยเหลือกัน

กรมวิชาการ (2546ก:170 - 171) สรุปพฤติกรรมการแสดงออกของคุณลักษณะที่นำไปสู่จริยธรรมความเอื้ออาทร ดังนี้

1. มีคุณธรรม ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้
 - 1.1 มีความซื่อสัตย์
 - 1.2 เมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ต่อสัตว์
 - 1.3 รู้หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองต่องาน และต่อสังคม
 - 1.4 ไม่ขโมยของผู้อื่น

- 1.5 ไม่พูดเท็จ
- 1.6 ไม่เล่นการพนัน
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้
 - 2.1 แบ่งปันสิ่งของ เครื่องใช้ อาหารให้กันและกัน และผู้ที่ขาดแคลน
 - 2.2 รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น หรือผู้ด้อยโอกาส
 - 2.3 ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 2.4 บริจาคหนังสือหรือแบ่งปันเงินสิ่งของให้คนพิการหรือยากไร้
 - 2.5 ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน
 - 2.6 บริจาคอาหารให้ผู้ขาดแคลน
3. มีน้ำใจ ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้
 - 3.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน
 - 3.2 รู้จักแบ่งปัน
 - 3.3 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักขอโทษ และยอมรับผิดเมื่อทำผิด
 - 3.4 ช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน
 - 3.5 จูงคนชราข้ามถนน
 - 3.6 เสียสละที่นั่งให้คนมีครรภ์ คนชรา เด็ก
4. รู้ รัก สามัคคี ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้
 - 4.1 ร่วมมือกันทำงานปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ
 - 4.2 มีความสามัคคีในหมู่คณะ
 - 4.3 มีความรักในหมู่คณะ หน่วยงาน/ครอบครัว และประเทศชาติ
 - 4.4 ไม่ทะเลาะกัน
 - 4.5 ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - 4.6 ให้อภัยซึ่งกันและกัน
5. พึ่งพาเกื้อกูลกัน ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้
 - 5.1 ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามทุกข์ร้อน
 - 5.2 แบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน
 - 5.3 มีน้ำใจต่อกัน
 - 5.4 แลกเปลี่ยนอาหาร
 - 5.5 ช่วยเหลือกันในยามทุกข์ยาก
 - 5.6 ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

6. มีจารีตประเพณีดีงาม ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

- 6.1 มีสัมมาคารวะ ให้ความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า
- 6.2 ร่วมประเพณีอันดีงามของชาติและท้องถิ่น
- 6.3 อนุรักษ์ประเพณีดีงามของชาติ และท้องถิ่น
- 6.4 แสดงความเคารพด้วยการยกมือไหว้
- 6.5 ทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา
- 6.6 แต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

7. รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น

- 7.1 แสดงความเคารพต่อเพลงชาติและธงชาติไทย
- 7.2 ใช้สินค้าที่ผลิตโดยฝีมือของคนไทย
- 7.3 เรียนรู้ในเรื่องของภูมิปัญญาไทย
- 7.4 ใช้สินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น
- 7.5 เทียวเมืองไทย
- 7.6 แต่งกายโดยใช้ผ้าไทย

จากการศึกษาเอกสาร สรุปได้ว่าคุณลักษณะความเอื้ออาทรมี 16 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีน้ำใจ 2) มีความเมตตากรุณา 3) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 4) สนใจห่วงใยผู้อื่น 5) ช่วยเหลือผู้อื่น 6) รักและเห็นใจผู้อื่น 7) ห่วงใยผู้อื่น 8) การแบ่งปัน 9) เข้าใจผู้อื่น 10) มีจิตเป็นกุศล 11) ไม่เห็นแก่ตัว 12) รับฟังผู้อื่น 13) มีจิตใจอ่อนโยน 14) รักคนอื่นเป็น 15) ความประนีประนอม และ 16) มีระเบียบวินัย

ผู้วิจัยคัดเลือกคุณลักษณะความเอื้ออาทร โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (อุทุมพร จามรมาน. 2543: 13 ; อ้างอิงจาก Weber. 9 - 15) ระบุว่า วิธีวิเคราะห์เนื้อหา คือ แปลภาษาเป็นข้อมูลจะทำได้ต่อเมื่อผู้วิเคราะห์จับประเด็นที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาสาระอย่างชัดเจนเสียก่อน แล้วแยกเนื้อหาสาระออกเป็นส่วนย่อยๆ มีหลายแบบ เช่น แยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหาความหมาย ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเอื้ออาทร ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาความหมายของคุณลักษณะความเอื้ออาทร

ขั้นที่ 2 การแปลความหมายเป็นข้อมูลกระทำโดยผู้วิจัยจับประเด็นของความหมาย แล้วจัดกลุ่มคุณลักษณะตามความหมายได้ 5 กลุ่มคุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะมีน้ำใจ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1.1 มีน้ำใจ

เอ็ดเวิร์ด (อุษณีย์ ฉัตรวิทยานนท์ 2537: 56; อ้างจาก Edwards. 1959) ได้อธิบายถึง ความมีน้ำใจว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพอันเป็นลักษณะความต้องการทางใจ ได้แก่ ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน ชอบช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่า มักยกโทษให้แก่เพื่อนๆ ชอบทำอะไรเล็กๆน้อยๆให้แก่คนอื่น

สาโรช บัวศรี (2515: 11) กล่าวถึง น้ำใจอันดีงามประกอบด้วย

1. การยกย่องให้เกียรติ และนับถือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
2. การช่วยเหลือ ร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
3. การเข้าใจที่จะใช้ปัญญาในการร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาทั้งปวง ไม่ใช้ความโกรธ

ความโลภ และความหลงผิดเข้าปฏิบัติต่อกัน

ประดับ เรืองมาลัย (2519: 56) ความมีน้ำใจ คือ ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน มักยกโทษให้แก่เพื่อน ชอบทำอะไรเล็กๆน้อยๆ ให้ผู้อื่น มีน้ำใจต่อผู้อื่น เห็นเวลาผู้อื่นได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บ แสดงความรักใคร่ชอบพอดูแลผู้อื่น ชอบให้ผู้อื่นเล่าเรื่องส่วนตัวให้ฟัง

วิจิตร อวระกุล (2525: 140) ระบุว่า การแสดงน้ำใจ เป็นธรรมเนียมไทยมาแต่โบราณ หมายถึง ความใจกว้าง ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

พรรณราย ททรัพย์ประภา (2529: 184) ได้ให้ความหมายของ ความมีน้ำใจว่า คือ ส่วนที่มีเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ปกป้องคุ้มครองผู้อื่นหรือมีความเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจดีต่อผู้อื่น

กนก จันทร์ขจร (2533: 278) น้ำใจ คือ อุปนิสัยใจคอแท้ๆของคนที่มีจิตใจนึกถึงผู้อื่น เรียกว่า มีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนก็รับเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

สุพัตรา สุภาพ (2534: 11) ระบุว่า การแสดงน้ำใจไมตรี หรือความเอื้ออารีต่อผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวเป็นส่วนใหญ่ เราควรช่วยเหลือเกื้อกูลตามสมควร

ชไนเดอร์ (อุษณีย์ ฉัตรวิทยานนท์. 2537: 48 ;อ้างอิงจาก Schneider.1989: 100 - 200) ความมีน้ำใจเป็นผู้ที่มีลักษณะไม่เห็นแก่ตัว หรือเป็นคนใจบุญไม่ต้องการสิ่งตอบแทนให้ความร่วมมือกับทุกคน มีการอภัย มองโลกในแง่ดี อุทิศเวลาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

คอกซ์ และ ไฮล์เบริน (อุษณีย์ ฉัตรวิทยานนท์.2537: 56 ; อ้างอิงจาก Gough and Heilbrun.1983: 59) ได้ระบุถึงความมีน้ำใจ (Nurturance) ว่าประกอบด้วย 24 คุณลักษณะ ดังนี้ ความรู้สึกรักใคร่ไม่ทอดทิ้ง ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ เกรงใจ ร่วมมือ วางใจได้ ให้อภัยไม่พยายาบท

มีความเป็นมิตร ใจกว้าง สุภาพอ่อนโยน ใจดี ช่วยเหลือผู้อื่น กรุณา เข้าสังคม ชอบความสงบสุข มีความรู้สึกรำลึกถึง สังคมดี จิตใจอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว อบอุน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 580) ให้ความหมายคำว่า น้ำใจ หมายถึง ใจแท้ๆ ใจจริง ความจริงใจ เช่น เห็นน้ำใจ นิสัยใจคอ เช่น น้ำใจพ่อ น้ำใจแม่ น้ำใจชาย น้ำใจหญิง ความเอื้อเฟื้อ เช่น เขาไม่มีน้ำใจ แล้งน้ำใจ

สรุปได้ว่า มีน้ำใจ หมายถึง มีความจริงใจ ใจกว้าง ไม่เห็นแก่ตัว ชอบทำอะไร เล็กๆน้อยๆให้แก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน มักยกโทษหรือให้อภัยให้แก่เพื่อน มองโลกในแง่ดี

1.2 ไม่เห็นแก่ตัว

สมหวัง วิทยาปัญญานนท์ (2542: ออนไลน์) ความไม่เห็นแก่ตัว หมายถึง ทำอะไร ไม่มุ่งหมาย แต่จะเอามาเพื่อตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวมคนที่ไม่เห็นแก่ตัว มีลักษณะเด่น อย่างน้อย 2 ประการ คือ มีความเมตตากรุณา และมีความเสียสละสูง

วศิน อินทสระ (2550: ออนไลน์) ระบุว่า ความไม่เห็นแก่ตัว ทำให้เป็นคนใจกว้างรู้จัก รับผิดชอบ ไม่โยนความผิดไปให้ผู้อื่นเมื่อตนเป็นผู้ทำผิดขึ้นเองนอกจากนี้ ยังทำให้เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าอกเข้าใจเขาตามที่เขาเป็น ไม่ใช่ตามที่เรายากให้เป็นมีการรู้จักให้อภัยในความผิดพลาด เปิดโอกาสให้เขากลับตัวไม่ซ้ำเติมคนล้ม หรือคนผิดพลาดจนเกินเหตุให้ความหวังแก่ผู้ท้อแท้ ให้กำลังใจ แก่ผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1301) ให้ความหมายคำว่า เห็นแก่ หมายถึง มุ่งเฉพาะ เพื่อ

สรุปได้ว่า ไม่เห็นแก่ตัว หมายถึง ความใจกว้าง ไม่โยนความผิดไปให้ผู้อื่น ยอมรับผิด ในสิ่งที่ตนเองทำ รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น

1.3 ความประนีประนอม

ทีมข่าวสมอ. (2536: ออนไลน์) ระบุว่า ประนีประนอม หมายถึง ผ่อนหนักผ่อนเบา ให้แก่กัน ประองดองกัน อะลุ่มอล่วยกัน ซึ่งความหมายเหล่านี้ ให้ความรู้สึกที่อ่อนโยน อบอุนเป็น ความสัมพันธ์ที่ดีงาม ของมนุษย์ พึงมีให้ ต่อกัน ประนีประนอมที่พอเหมาะ คือ ลดตัวลดตนลงไปได้จริง และ ทำให้ต่างฝ่ายต่างโอนอ่อนเข้าหากัน ได้จุดที่ดีที่สุด วิจัยเอาเนื้อหา ของเหตุผลที่ถูกที่ควรที่สุดเป็นหลัก ไม่ใช่เอา แต่เราเป็นหลัก ถ้าเข้าใจอย่างที่พูดไปเมื่อกี้ พยายามพากเพียร เรียนรู้กิเลส แล้วรู้จักอาการที่มันยึดเอา แต่ตนเอา แต่ตัว ไม่ยอมอ่อนไม่ยอมงอเลย แล้วยอมลดยอมละเสียบ้าง และ ต้องพยายามอ่อนน้อม อานัตตา-มานะให้ออก ลดตัวลดตนให้ได้ มีการยอม มีการลดละกิเลส อุตตามานะ ก็จะเกิดการประสานประนีประนอม และ รวมกันได้

แซนเดอร์ส (แอดมินิสตราเตอร์.2550: ออนไลน์; อ้างอิงจาก เจ. ออสวอลด์ แซนเดอร์ส) การประนีประนอม คือ การยอมยกเลิกหลักการบางส่วน เพื่อจะได้สอดคล้องกับความคิดของตน เมื่อเราจะลุ่มอล่วยกับหลักการบางอย่างก็เหมือนเราได้ลดมาตรฐานที่พระเจ้าให้เรารักษาไว้นั้น หมายถึงเรากำลังทำตามใจของเราเอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 662) ให้ความหมายคำว่า ประนีประนอม หมายถึง ผ่อนหนักผ่อนเบาให้แก่กัน ประองดองกัน อะลุ่มอล่วยกัน

สรุปได้ว่า ประนีประนอม หมายถึง ประองดองกัน อะลุ่มอล่วยกัน เพื่อลดความขัดแย้ง สร้างความร่วมมือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะมีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว ความประนีประนอม สามารถสรุปความหมายได้ว่า มีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความประนีประนอม อะลุ่มอล่วย ประองดองกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รู้จักขอโทษ ยอมรับผิดเมื่อทำผิด ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน

2. คุณลักษณะมีเมตตากรุณา ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

2.1 มีเมตตากรุณา

พระราชวรมนี (2518: 92) ได้ให้ความหมายของความเมตตากรุณาไว้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ว่า เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เป็นผู้สุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและประโยชน์ แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า (loving - kindness) กรุณา คือ ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ (compassion)

กรมการศาสนา (2523: 3 - 9) ได้ให้ความหมายของความเมตตากรุณาไว้ว่า เมตตา แปลว่า ความรักใคร่ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญหรือได้รับความสำเร็จสมความปรารถนา เมตตาที่แผ่ไปภายในขอบเขตที่จำกัดภายในวงแคบ กรุณา คือ ความสงสารคิดจะช่วยผู้ที่ได้รับความทุกข์ กล่าวคือ เมื่อเห็นผู้ใดก็ตามมีความทุกข์ความเดือดร้อนก็พยายามหาทางช่วยเหลือ บำบัดให้บรรเทาหรือพ้นไปจากความทุกข์ ความเดือดร้อนนั้น ดังเช่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระกรุณาต่อบรรดาสรรพสัตว์ในโลกที่กำลังตกอยู่ในกองทุกข์ ด้วยความเกิด ความแก่ ความเจ็บไข้ และความตายนั้นพระองค์ได้เสียสละความสุขส่วนพระองค์ออกเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ทราบเหตุแห่งความทุกข์และวิธีดับทุกข์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 872) ให้ความหมายคำว่า เมตตา หมายถึง ความรักและเอ็นดู ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 70) กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

สรุปได้ว่า มีเมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ที่แสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ

2.2 จิตใจอ่อนโยน

พระวชิรญาณวโรรส (2514: 335) ระบุไว้ว่าความอ่อนโยนและใช้ถ้อยคำอันดูดีมีจิตใจ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประการ วาจาไพเราะอ่อนหวาน ทำให้ผู้พูดเป็นที่รักของผู้ฟัง และวาจาที่ประกอบด้วยประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง ผู้ใดเข้าใจพูดผู้นั้นย่อมอาจยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนไว้ได้

สยามธุรกิจ (2549: ออนไลน์) ความมีจิตใจอ่อนโยน คือ มีจิตใจที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาดีแล้วพร้อมที่จะทำหน้าที่รับใช้ประชาชนด้วยความเต็มอกเต็มใจ ความอ่อนโยนหรือความอ่อนน้อมถ่อมตน

พระราชพรหมยาน (2549: ออนไลน์) มีจิตใจอ่อนโยนคือ ระวังความอิจจาวิชาเสีย ตัดใจทิ้งไปเมื่อใครได้ดีก็พลอยยินดีกับความดีนั้นด้วย

บัญชา ดุริยพันธ์ (2549: ออนไลน์) มีจิตอ่อนโยน หมายถึง จิตที่ไม่มีความอิจจาวิชา เจื้อปนมีอารมณ์สดชื่นแจ่มใสตลอดเวลาคิดอยู่เสมอว่า ถ้าคนทั้งโลกมีความซื่อสัตย์ด้วยทรัพย์มีปัญญาเฉลียวฉลาดเหมือนกันทุกคนแล้ว โลกนี้จะเต็มไปด้วยความสุขสงบ ปราศจากอันตรายทั้งปวง คิดยินดีโดยอารมณ์พลอยยินดีนี้ไม่เนื่องเพื่อผลตอบแทน การแสดงออกถึงความยินดีในพรหมวิหาร คือไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1344) ให้ความหมายคำว่า อ่อนโยน หมายถึง มีกิริยาวาจา นุ่มนวล

สรุปได้ว่า จิตใจอ่อนโยน หมายถึง มีจิตใจที่ไม่มีความอิจจาวิชา อารมณ์สดชื่นแจ่มใสตลอดเวลา ทำหน้าที่ช่วยเหลือด้วยความเต็มอกเต็มใจ อ่อนน้อมถ่อมตน และส่งเสริมให้มีกิริยาวาจานุ่มนวลต่อผู้อื่น

2.3 ห่วงใยผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1275) ให้ความหมายคำว่า ห่วงใย หมายถึง มีใจพะวงอยู่ มีทุกข์กังวลอยู่

สรุปได้ว่า ห่วงใยผู้อื่น หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญ

2.4 สนใจห่วงใยผู้อื่น

ทอร์นไดค์ และ ฮาเก็น (Thorndike and Hargen.1977: 395) ได้อธิบายไว้ว่า ความสนใจเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่เขาพึงพอใจ โดยแสดงออกในรูปของความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งมีแนวโน้มในการค้นหาหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542: 24) ให้ความหมายของความสนใจว่าเป็นความรู้สึกชื่นชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เป้าของความรู้สึกเป็นกิจกรรม ดังนั้นความรู้สึกใดๆ ที่มีต่อเป้าที่เป็นกิจกรรมถือว่าเป็นความสนใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1118) ให้ความหมายคำว่า สนใจ หมายถึง ตั้งใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดเป็นพิเศษ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1275) ให้ความหมายคำว่า ห่วงใย หมายถึง มีใจพะวงอยู่ มีทุกข์กังวลอยู่

สรุปได้ว่า สนใจห่วงใยผู้อื่น หมายถึง ความตั้งใจจดจ่ออยู่กับบุคคลอื่นเป็นพิเศษ อยากให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญ

2.5 มีจิตเป็นกุศล

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 312) ให้ความหมายคำว่า จิต หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้คิดและนึก

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 136) ให้ความหมายคำว่า กุศล หมายถึง สิ่งที่ดีที่ชอบ

พระราชพรหมยาน (2547: ออนไลน์) จิตเป็นกุศล คือ จิตพอใจในการให้ทาน จิตพอใจในการสงเคราะห์ จิตไม่มัวเมาในชีวิต

สรุปได้ว่า จิตเป็นกุศล หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดอยากทำในสิ่งที่ดีงาม มีความพอใจในการให้ทาน และการได้สงเคราะห์ผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะมีเมตตากรุณา จิตใจอ่อนโยน ห่วงใยผู้อื่น สนใจห่วงใยผู้อื่น มีจิตเป็นกุศล สามารถสรุปความหมายได้ว่า มีเมตตากรุณา หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน สนใจห่วงใยผู้อื่น มีจิตเป็นกุศล มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์และเป็นสุข รู้สึกสงสารบุคคลที่มีความทุกข์ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ไม่ฆ่าหรือทำร้ายสิ่งมีชีวิตอื่น มีอาการทางกาย วาจาที่แสดงต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ อ่อนโยน ไม่ข่มขู่ ดุหมั่น เสียดสี พุดจาด้วยความกร้าวโกรธ เคียดแค้น

3. คุณลักษณะเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

3.1 เอื้อเพื่อเผื่อแผ่

นิภา บุญยศรีสวัสดิ์ (2517: 8 - 9; อ้างมาจาก Rosenhan.1972) ให้ความหมายคำว่า เอื้อเพื่อ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งภายในตัวบุคคลที่ไวต่อความต้องการช่วยเหลือบุคคลอื่นเมื่อได้พบกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าวบุคคลจะแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี โดยเสียสละกำลัง

สิ่งของ เวลา หรือความสุขส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข และพ้นจากความลำบาก หรือให้ในสิ่งที่เขาต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546:1397) ให้ความหมายคำว่า เชื้อ หมายถึง เอาใจใส่ มีน้ำใจ เช่น เชื้อแก่กัน เห็นแก่ และคำว่า เชื้อเพื่อ หมายถึง อุดหนุน เจือจาน แสดงน้ำใจดีต่อผู้อื่น บางทีใช้เข้าคู่กับคำอื่น เช่นเชื้อเพื่อเผื่อแผ่ เชื้อเพื่อเกื้อกูล เชื้อเพื่อเกื้อหนุน

สรุปได้ว่า เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ หมายถึง การอุดหนุน เจือจาน โดยเสียสละกำลัง สิ่งของ เวลาหรือความสุขส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือ และทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข และพ้นจากความลำบาก

3.2 การแบ่งปัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 640) ให้ความหมายคำว่า แบ่งปัน หมายถึง แบ่งส่วนให้บ้าง แบ่งให้บางส่วน

พระราชวรมูณี (2518: 374) การแบ่งปัน คือ เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ หรือ ทรัพย์สิน สิ่งของตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยาการ

สรุปได้ว่า แบ่งปัน หมายถึง เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยทรัพย์สินสิ่งของ โดยการแบ่งบางส่วนให้ รวมทั้งแบ่งความรู้ และวิทยาการต่างๆ

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะเชื้อเพื่อเผื่อแผ่ การแบ่งปัน สามารถสรุปความหมายได้ว่า เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่บริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ มีความเสียสละ แบ่งปันสิ่งของ เครื่องใช้ อาหาร และสิ่งต่างๆ ให้กันและกัน รวมทั้งผู้ที่ขาดแคลน ด้อยโอกาส

4. คุณลักษณะช่วยเหลือผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 349) ให้ความหมายคำว่า ช่วย หมายถึง ส่งเสริมเพื่อให้สำเร็จประโยชน์ และ ช่วยเหลือ หมายถึง ช่วยกิจการของเขาเพื่อให้พร้อมมูลขึ้น

กรมวิชาการ (2546ก:170) การช่วยเหลือ คือ การพึ่งพาเกื้อกูลกัน ประกอบด้วย พฤติกรรมการแสดงออก ได้แก่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามทุกข์ร้อน แบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน มีน้ำใจต่อ แลกเปลี่ยนอาหาร ช่วยเหลือกันในยามทุกข์ยาก ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2550: ออนไลน์) อธิบายว่านอกเหนือจาก พฤติกรรมการช่วยเหลือเกิดจากจำนวนประชากรซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญแล้ว ก่อนที่บุคคลจะให้ความช่วยเหลือในเหตุการณ์ใด ๆ สำหรับพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในลักษณะที่ต้องอาศัยความ

เสียสละอย่างสูงสุดในการให้ความช่วยเหลือนั้น เรียกว่า อัลตรูยซึม (Altruism) เช่น การเสี่ยงชีวิตช่วยเหลือคนจมน้ำ หรือการกระโดดปลักคนให้พ้นจากการถูกรถชน

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะช่วยเหลือผู้อื่น สามารถสรุปความหมายได้ว่าช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามทุกข์ร้อน ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่น ช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน ช่วยงานครูตามสมควร ช่วยทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ช่วยเหลือผู้ที่ถูกทำร้าย สอนการบ้าน และให้คำปรึกษาเพื่อน

5. คุณลักษณะรักและเห็นใจผู้อื่น ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

5.1 รักและเห็นใจผู้อื่น

ลูดแมน (Ludman.1968: 278) อธิบายว่า ความเห็นใจเป็นการสื่อสารระหว่าง “ฉัน” กับ “คุณ” ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์จะมีความเข้าใจและมีการเปิดเผยซึ่งกันและกัน

คาลิช (Kalisch.1973: 1548) อธิบายว่าพื้นฐานของความเห็นใจเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้สึกกับผู้อื่น เพื่อที่จะเข้าใจเขาอย่างจริงแท้ แต่ไม่ใช่การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527: 290) อธิบายว่าความเห็นใจเป็นการแสดงออกของอารมณ์ในทางที่เข้าใจ รับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่น ไม่ใช่เป็นการเข้าใจความหมายของคำพูดผู้อื่นเท่านั้น แต่เป็นการที่มีความรู้สึกเหมือนผู้อื่นชั่วคราว

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 938) ให้ความหมายคำว่า รัก หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1301) ให้ความหมายคำว่า เห็นใจ หมายถึง เห็นน้ำใจว่าเป็นอย่างไร เช่นดีหรือชั่ว ร่วมรู้สึกในความทุกข์ยากของผู้อื่น

สรุปได้ว่า มีความรักและเห็นใจผู้อื่น หมายถึง มีความผูกพันด้วยความห่วงใย เห็นใจร่วมรู้สึกในความทุกข์ยากของผู้อื่น แลกเปลี่ยนความรู้สึกกับผู้อื่น เพื่อที่จะเข้าใจเขาอย่างแท้จริง

5.2 เข้าใจผู้อื่น

การ์ดเนอร์ (Gardner.1983: ออนไลน์) การเข้าใจผู้อื่น คือ มีความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ไวต่อสัญญาณ โทนน้ำเสียง ใบหน้าท่าทาง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักการสังเกตที่ดี

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 200) ให้ความหมายคำว่า เข้าใจ หมายถึง รู้เรื่อง รู้ความหมาย

สรุปได้ว่า เข้าใจผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

5.3 รักคนอื่นเป็น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 938) ให้ความหมายคำว่า รัก หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย

สรุปได้ว่า รักคนอื่นเป็น หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใยต่อผู้อื่น

5.4 รับฟังผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 944) ให้ความหมายคำว่า รับฟัง หมายถึง รับไว้พิจารณา สรุปได้ว่า รับฟังผู้อื่น หมายถึง การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น ไม่ปิดกั้นความคิดของผู้อื่น

5.5 มีระเบียบวินัย

วิญญู สาร (2523: 402) ระบุว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม

พนัส หันนาคินทร์ (2524: 248) ให้ความหมายว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบวินัยหรือข้อบังคับต่างๆ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 935) ให้ความหมายคำว่า ระเบียบ หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ เช่น ระเบียบวินัย ระเบียบข้อบังคับ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ถูกลำดับ ถูกที่เป็นแถวเป็นแนว มีลักษณะเรียบร้อย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1077) ให้ความหมายคำว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน หรือข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

สรุปได้ว่า มีระเบียบวินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมและประพฤติปฏิบัติต่างๆ ของคนให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน และข้อบังคับต่างๆ ที่ตั้งไว้ในสังคม โดยเกิดความสำนึกในด้านอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ และพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นและไม่กระทำการใดๆ ที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนต่อตนเอง และผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะรักและเห็นใจผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น รักคนอื่นเป็น รับฟังผู้อื่น มีระเบียบวินัย สามารถสรุปความหมายได้ว่า รักและเห็นใจผู้อื่น หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงต่อผู้อื่น อันแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่เข้าใจผู้อื่น มีความสามัคคีในหมู่เพื่อน ไม่ทะเลาะกัน มีระเบียบวินัย ปลอดภัยเมื่อผู้อื่นเป็นทุกข์ ให้กำลังใจเมื่อผู้อื่นท้อแท้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยแสดงความคิดเห็น ไม่ขโมยของ ไม่เอาเปรียบ และไม่คดโกงผู้อื่น

จากคุณลักษณะของผู้มีจริยธรรมความเอื้ออาทร ผู้วิจัยได้พิจารณาจากความหมายของแต่ละคุณลักษณะ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นคุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทร โดยจำแนกเป็นคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านมีน้ำใจ
2. ด้านมีเมตตากรุณา
3. ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. ด้านช่วยเหลือผู้อื่น
5. ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

2.1 การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม

จริยธรรมประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ความรู้ในเนื้อหาทางจริยธรรม ความรู้สึกทางจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรม ถ้าจะวัดให้ครอบคลุมจึงควรออกแบบเครื่องมือให้ได้ทั้ง 3 ส่วนนี้ แต่สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ ด้านพฤติกรรมทางจริยธรรม เพราะเป็นการแสดงการกระทำเมื่อคนพบปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้น การแสดงการกระทำพร้อมเหตุผลจึงน่าสนใจ รูปแบบการดำเนินการวัดจริยธรรมมีดังนี้

1. กำหนดจริยธรรมที่จะวัด ในขั้นนี้เป็นเหมือนจุดประสงค์ว่าต้องการวัดจริยธรรมอะไร เป็นแบบรวมๆ หรือแบบเฉพาะเจาะจงอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกรุณา ความยุติธรรม ฯลฯ

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจจริยธรรมนั้นๆ ดีขึ้น สามารถนิยามได้แจ่มชัด เพราะการวัดผลอะไรจะต้องรู้ว่าสิ่งที่ต้องการมีหน้าตาเป็นอย่างไร ถ้ารู้ไม่ดีจะวัดถูกต้องได้อย่างไร การศึกษาทฤษฎี เอกสารการวิจัย หรือผลการศึกษารายละเอียดทั้งหลายเกี่ยวกับจริยธรรมนั้นๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

3. เลือกรูปแบบของเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือการวัดจริยธรรมมีรูปแบบหลายอย่าง แล้วแต่ผู้สอนจะเลือกตามความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย รูปแบบของเครื่องมือ เช่น แบบการสัมภาษณ์ แบบการสังเกต แบบการเขียนตอบ แบบสร้างจินตนาการ โดยเฉพาะแบบการเขียนตอบนั้น ที่นิยมกันคือ แบบเติมเสริม แบบมีตัวเลือก ซึ่งยังแบ่งย่อยอีกมาก

4. เขียนข้อความ ภาพหรือสถานการณ์และข้อความ ในขั้นนี้เอาความรู้จากขั้นที่ 1 ถึง 3 มาใช้ประโยชน์ เพื่อเขียนข้อคำถามให้สามารถวัดจริยธรรมที่ต้องการให้ได้ ถ้าใช้แบบสัมภาษณ์ก็ต้องเขียนข้อความอย่างหนึ่งถ้าการสังเกตก็ต้องทำเป็นข้อรายการถ้าเป็นแบบเขียนตอบก็ต้องมีสถานการณ์เป็นภาษาหรือภาพก็ได้แล้วมีคำถาม ซึ่งอาจให้ตอบแบบอิสระหรือหรือกำหนดคำตอบไว้ให้ในขั้นนี้

จะต้องคำนึงถึงวิธีการกำหนดคะแนนด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนนจากผลการตอบข้อคำถามนั้นๆ

5. ตรวจสอบเครื่องมือ ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบเบื้องต้น โดยผู้ชำนาญทางจริยธรรมด้านนั้น และโดยผู้ชำนาญการทางการวัดผล ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาก่อนไปทดลองมีความมั่นใจขั้นแรกก่อน ถ้าเสียก็คงเสียหน่อยหน่อย ไม่ต้องเป็นภาระในการสร้างใหม่ทั้งหมด

6. ตรวจสอบคุณสมบัติรายข้อ หลังจากการทดลองแล้ว ผู้สร้างเครื่องมือตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพเบื้องต้น ว่าแต่ละข้อวัดจริยธรรมนั้นได้จริงหรือไม่ ข้อใดคุณภาพดีเก็บเอาไว้ ข้อใดไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดเอาไปปรับปรุงแก้ไขทดลองใหม่ แต่ถ้าข้อสอบไว้มากๆ แล้ว ก็สามารถเลือกเอาแต่ข้อดีๆ ไปจัดทำเป็นข้อสอบวัดจริยธรรมนั้นได้เลย

7. จัดข้อสอบเป็นชุด คำว่าชุดในที่นี้เป็นกลุ่มของข้อสอบที่มีจำนวนข้อสอบดีทุกๆ ข้อ ตรงตามจุดมุ่งหมายในการวัดจริยธรรมครั้งนี้ จำนวนข้อต้องมีสัดส่วนของจริยธรรมที่ต้องการวัดเป็นสัดส่วนตามที่ตั้งใจสร้างคำชี้แจงการสอบ จัดวางแบบของข้อสอบ พร้อมกำหนดเวลาในการดำเนินการสอบ

8. ศึกษาคุณภาพ คุณภาพของเครื่องมือวัดในขั้นนี้ หมายถึง ความเที่ยงตรง (Validity) คือดูว่าข้อสอบสามารถวัดจริยธรรมที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่อีกอย่างหนึ่ง ความเชื่อมั่น (Reliability) คือ ดูว่าข้อสอบมีความคงเส้นคงวาของคะแนนการสอบหรือไม่คุณภาพทั้ง 2 อย่างที่กล่าวมานี้จะต้องถึงเกณฑ์ที่ดีของข้อสอบตามทฤษฎีทางการวัดผลกำหนดไว้ ถ้าคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์จำเป็นต้องศึกษาปรับปรุงให้ดีขึ้นอาจจะเริ่มศึกษาตั้งแต่ขั้นที่ 2 มาเลยก็ได้

9. สร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจากประชากรที่นิยามไว้ชัดเจนแล้ว และเป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับจริยธรรมของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับคนส่วนใหญ่

ตัวอย่างการนิยามจริยธรรมด้านความเสียสละ

ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญาและกำลังใจ

พฤติกรรมการแสดงออก

ก. การให้ด้วยกำลังกาย เช่น ไม่นิ่งดูตาย ช่วยผู้อื่นทำธุรกรรมงานที่ไม่มีโทษ ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์

ข. การให้ทางวาจา เช่น ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์

ค. การให้ทางสติปัญญา เช่น ช่วยแสดงความคิดเป็น ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นที่เดือดร้อน ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่น

ง. การให้ด้วยกำลังทรัพย์ เช่น แบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ที่ขัดสน แบ่งปันเงินทองแก่ผู้ที่สมควรให้ สละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล

จ. การให้ทางใจ เช่น ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ไม่อิจฉาตางอแง ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น ให้อภัยผู้ที่สำนึกผิดเมื่อทำผิด ไม่คิดสมน้ำหน้าผู้ถูกผู้เพเลียงพล้ำ

ในการสร้างข้อสอบนั้นจะต้องสามารถแยกแยะพฤติกรรมการแสดงออก ในจริยธรรมหนึ่ง ๆ ให้ได้ละเอียดมากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพราะเวลาเขียนข้อสอบจะต้องอ้างอิงพฤติกรรมนั้น ๆ อยู่เสมอ จึงจะสามารถวัดจริยธรรมนั้นได้ถูกต้อง (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ.2543:192-198)

ลักษณะทางจิตพิสัย (Affective characteristics) หรือจิตลักษณะ (Psychological traits) เป็นตัวแปรลักษณะแฝงซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นมีตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรมอยู่ภายใน หากมีการแสดงออกอย่างคงเส้นคงวาจึงจะเรียกว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรม ดังนั้นการวัดจึงต้องมีการนิยามคุณลักษณะหรือหาตัวบ่งชี้ (Indicators) เพื่อวัดทางอ้อม มีเทคนิควิธีการวัดดังนี้

1. การสังเกต เป็นการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายชัดเจน แต่ไม่ให้ผู้ที่ถูกสังเกตรู้ตัวว่าถูกสังเกตพฤติกรรม

2. การใช้แบบวัด (Paper pencil test)

Checklist เป็นแบบตรวจสอบรายการ 2 ตัวเลือกซึ่งไม่ต่อเนื่องกัน เช่น มี - ไม่มี

Rating Scale เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตั้งแต่ 2 รายการซึ่งต่อเนื่องกัน (Continuum) และเกี่ยวข้องกัน เช่น ทำทุกครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่ทำเลย

Situational test กำหนดสถานการณ์ให้และดูว่าผู้ที่ถูกทดสอบจะเลือกทางเลือกใด ทำอย่างไร

Paired มี 2 ทางเลือกเปรียบเทียบกัน และให้เลือกใช้ในกรณีที่ไม่มีตัวเร้ามากนัก เช่น ใช้วัดความสนใจของบุคคลโดยเปรียบเทียบระหว่างสิ่งเร้า 2 สิ่ง

3. การสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ของนักข่าว

4. การอภิปรายกลุ่ม แล้ววิเคราะห์จากเนื้อหาที่แสดงออกมา

การจัดทางจิตพิสัยนั้นนิยมวัดทั้งในลักษณะมิติเดียวและหลายมิติ ตามโครงสร้างและความซับซ้อนของจิตลักษณะที่จะวัด เช่น

วัดความสนใจ (Interest) ใช้วิธี Paired comparison การแสดงออก และเปรียบเทียบกันในลักษณะหลายมิติ

วัดเจตคติ (Attitude) ใช้ข้อความหรือคำที่มีความหมายทางภาษามาอธิบายสิ่งเร้าทางบวก (Positive) และทางลบ (Negative) ให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนอง นิยมวัดเป็นมิติเดียว

วัดค่านิยม (Value) ใช้ทั้งข้อความและ Paired comparison ควบคู่กัน หรือแยกกันตามธรรมชาติของตัวแปร

วัดเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Ethic) ใช้แบบทดสอบสถานการณ์หรือผสมผสานกันขึ้นอยู่กับตัวแปร

วัดบุคลิกภาพ Personality ใช้การสังเกต และแบบวัดแต่ละมิติ แล้วแปรความหมายในลักษณะรวม (เชดส์กดี โฆวาสินธุ์, 2544: 168 - 170)

2.2 รูปแบบการวัดจริยธรรม

1. วัดเนื้อหาจริยธรรม เนื้อหาหรือความรู้ (Knowledge) ในที่นี้หมายถึง เนื้อหาจริยธรรมที่โรงเรียนหรือสังคมกำหนดไว้ และนำเนื้อหาเหล่านี้ที่ถือว่าดีงามสอนให้ผู้เรียน หรือคนในสังคมนำไปประพฤติปฏิบัติกัน และเมื่อประพฤติปฏิบัติแล้วจะทำให้สังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข ทั้งตนเองและผู้อื่น สิ่งที่ดีที่สังคมสอนจึงเป็นเนื้อหาที่ควรรู้ไว้ก่อน การสอนความรู้แบบนี้ โรงเรียนหรือวิทยาลัยจะใช้มากที่สุดเพราะมีวิชาที่มีเนื้อหาทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องอยู่มาก การสร้างข้อสอบแบบนี้เป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้อสอบอาจเป็นการอธิบาย เติมคำ จับคู่ และเลือกตอบแล้วแต่จุดประสงค์ของการสอบ ดังตัวอย่างการวัดความซื่อสัตย์ 6 จุดประสงค์

ความจำ	1. ความซื่อสัตย์หมายความว่าอย่างไร
ความเข้าใจ	2. ความซื่อสัตย์เปรียบได้กับคำพังเพยใด
นำไปใช้	3. ถ้าเพื่อนสนิทขาดความซื่อสัตย์ท่านจะแก้ปัญหาอย่างไร
วิเคราะห์	4. เหตุใดจึงกล่าวว่าความซื่อสัตย์ค้ำจุนโลก
สังเคราะห์	5. ให้บรรยายลักษณะครอบครัวซื่อสัตย์ไม่เกิน 5 บรรทัด
ประเมินค่า	6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ว่า "คนซื่อสัตย์มักพลาดโอกาสบางอย่าง"

อธิบายพร้อมเหตุผลประกอบ

2. วัดความรู้สึกทางจริยธรรม ความรู้สึกเป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมจริงๆ แล้วเน้นการแสดง การตัดสินใจลงมือกระทำเมื่อพบกับปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งการตัดสินใจนั้น แสดงว่าต้องมีพื้นฐานความรู้สึกมาก่อน ถ้าเรามีจุดประสงค์เพื่อต้องการดูว่า ความรู้สึกของคนนั้นมีมากน้อยเพียงใดก็สามารถสร้างเครื่องมือวัดดูก่อนได้ ซึ่งจะสามารถเอาผลของความรู้สึกไปพยากรณ์การแสดงออกทางจริยธรรมได้บ้าง ความรู้สึกทางจริยธรรมบางที่เรียกว่า เจตคติต่อ

จริยธรรมคือ มีจริยธรรมเป็นเป้า ความรู้สึกต่อเป้าซึ่งเป็นจริยธรรมเรียกว่าเจตคติต่อจริยธรรมได้เช่นกัน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อจริยธรรม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกต่อข้อความนั้นอย่างไรให้ท่านขีดตอบตามเงื่อนไขต่อไปนี้

ถ้าท่านเห็นด้วยอย่างมาก	ขีดตอบ 4
ถ้าท่านเห็นด้วย	ขีดตอบ 3
ถ้าท่านไม่เห็นด้วย	ขีดตอบ 2
ถ้าท่านไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ขีดตอบ 1

- ชาย 2 คนเป็นเพื่อนกัน วายน้ำไม่เป็นทั้งคู่ ตอนข้ามสะพานไม้มีคนหนึ่งตกน้ำอีกคนหนึ่งควรโดดลงน้ำไปช่วย [1] [2] [3] [4]
- พี่น้อง 3 คน มีขนมก้อนเดียว จะกินขนมคนพี่บอกว่าควรจับฉลากว่าใครจะได้กิน [1] [2] [3] [4]

3. วัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรม ด้านนี้เป็นการวัดจริยธรรม

ด้านนี้เป็นการวัดจริยธรรมได้ตรงจุดที่สุด เพราะจริยธรรมมองในแง่การพิจารณาตัดสินใจจะทำหรือไม่ทำอะไรสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อพบสภาพความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้นมา การตัดสินใจจึงต้องใช้ค่านิยมหรือคุณธรรมระดับใดระดับหนึ่ง แล้วแต่เมโนธรรมหรือจิตสำนึกที่สั่งสมอยู่ในใจคนนั้น การวัดการกระทำจึงสามารถทำได้หลายแบบ

3.1 การสังเกตพฤติกรรม

การสังเกตเป็นการเฝ้ามองดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือที่สำคัญจึงเป็นตามันนั่นเอง ตามการรับรู้ที่ต้องมีความเที่ยงตรงสามารถจำแนกพฤติกรรมของผู้ที่ถูกสังเกตได้อย่างดี สิ่งที่จะช่วยในการสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ บัตรรายการ ในบัตรรายการนี้จะมีพฤติกรรมที่ต้องสังเกตไว้จำนวนหนึ่ง การสังเกตที่ดีจะต้องพยายามไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวและควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมจึงจะดี

3.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือสำคัญจึงเป็นปาก แต่ต้องพูดได้ ถ้าพูดไม่ได้ก็สัมภาษณ์ไม่ได้ จุดมุ่งหมายในที่นี้คือต้องการทราบพฤติกรรมทางจริยธรรมจากผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์เป็นมาตรฐานมากขึ้น จึงควรมีข้อคำถามไว้ก่อนและถามเน้นประเด็นที่เราต้องการศึกษา ถ้าผู้ตอบเลียงไปทางอื่น ผู้สัมภาษณ์พยายามตะล่อมเข้าสู่จุดหมายที่ต้องการให้ได้การศึกษาของ โคลเบอร์ก หรือ เพียเจต์ ก็ใช้วิธีสัมภาษณ์เหมือนกัน โดยใช้คำถามที่มีปัญหาทางจริยธรรม ถามผู้ถูกสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมผลนำมาวิเคราะห์ ในที่สุด

จึงรู้ว่าได้ระดับใดมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับใด ซึ่งเขาเป็นคนจัดประเภทเหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงได้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

3.3 ใช้ข้อความแสดงจริยธรรมให้เลือกตอบ

ข้อความที่ใช้จะยาวหรือสั้นก็ได้แต่ต้องเป็นข้อความที่มีเจอนำปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรม ผู้ที่ตอบจะต้องใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาตอบ ส่วนตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ตอบขึ้นอยู่กับข้อความนั้น ๆ ด้วยแต่ละข้อใช้ตัวเลือกเหมือนกันหรือต่างกันได้ แต่ข้อสอบชุดหนึ่งๆ ควรสามารถให้คะแนนแต่ละข้อได้เท่ากัน ทางที่ง่ายคือ ให้ตัวเลือกจำนวนเท่ากันและมีเกณฑ์การคิดให้คะแนนเหมือนกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วขีดตอบตัวเลือกที่ตรงตามที่ประพฤตินิยมมาแล้ว

1. การทำร้ายสัตว์ที่มีชีวิตขนาดเล็ก

- ☐ ทำบ่อยๆ
- ☐ ทำบ้าง
- ☐ ไม่เคยทำเลย

2. การร่วมมือร่วมใจกับบุคคลในสังคมที่อาศัยอยู่

- ☐ ทำบ่อยๆ
- ☐ ทำบ้าง
- ☐ ไม่เคยทำเลย

3.4 ใช้สถานการณ์ย่อยๆ ให้เขียนตอบ

สถานการณ์ย่อยที่กล่าวนี้จะเป็นเรื่องสั้นที่มีความขัดแย้งต้องแก้ปัญหาโดยวิธีการทางจริยธรรม ลักษณะเหมือนเรื่องสั้นที่ใช้สัมภาษณ์ที่กล่าวมาแล้ว แต่ในครั้งนีให้ผู้สอบเขียนตอบว่าจะแก้ปัญหายังไร พร้อมเหตุผลประกอบด้วย จะได้สามารถนำไปเปรียบเทียบระดับของจริยธรรมได้ดังตัวอย่าง

ชายคนหนึ่งขโมยอาหารให้ลูกกินถูกตำรวจจับไปขัง แต่ชายคนนั้นแหกกรงขังเดินทางกลับไปเยี่ยมญาติ เพื่อขอช้อนตัวชั่วคราว

- ถ้าท่านเป็นญาติท่านจะอย่างไร
- ทำไม่จึงทำอย่างนั้น

3.5 ใช้สถานการณ์ย่อย ๆ แล้วเขียนตัวเลือกให้ตอบ

สถานการณ์ในที่นี้อาจจะยาวหรือสั้นก็ได้ แต่ให้เป็นลักษณะที่มีปัญหาเชิงจริยธรรมอยู่ ยิ่งซับซ้อนก็จะยิ่งยากแก่การตัดสินใจแต่ต้องระวังเรื่องภาษา เพราะผู้ตอบบางคนอ่านไม่เข้าใจหรือ จับต้นชนปลายไม่ถูก เลยไม่สามารถพิจารณาตัดสินได้ดังที่ตนเองคิดก็เลยเดาส่งเดชไปอย่างนั้น

ถ้าเป็นแบบนี้แสดงว่าข้อที่มีสถานการณ์แบบนี้ไม่ดีควรตัดออก ปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมอาจมีหลายแง่ แต่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ การตอบจะไม่ใช่ปัญหาแต่ถ้าการใช้ภาษาอธิบายสถานการณ์วุ่นวายไม่กระจ่างมักจะมีปัญหาการตีความผู้เขียนข้อสอบจึงควรระวังข้อนี้ให้ดี บางทีสถานการณ์ยาวเหยียดเป็นหน้า แต่สรุปปัญหาแล้วเหมือนๆ กับสถานการณ์ 3 บรรทัดอย่างนี้ก็ไม่ดีเหมือนกัน การเลือกสถานการณ์จึงควรระวังอย่างยิ่ง

หลักในการเขียนตัวเลือก

1. เมื่อได้สถานการณ์แล้ว ส่งให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามจากสถานการณ์เหมือนแบบเดิมข้อความนั่นเอง
2. ยึดเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจทางจริยธรรม โดยจะอาศัยทฤษฎีหรือความเชื่อใดก็ให้เลือกเอาอย่างหนึ่ง
3. จำแนกแนวการตอบออกเป็นระดับๆ ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมทำเป็นพวกๆ ไปได้
4. พิจารณาเอาแนวคิดจากตอบมาทำเป็นตัวเลือก โดยการดัดแปลงปรับปรุงดั่งนั้นจะเห็นว่าแต่ละระดับอายุอาจแตกต่างกันก็ได้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 192-198)

ตัวอย่างข้อสอบวัดจริยธรรมจากสถานการณ์ที่มีตัวเลือก

คำชี้แจงให้อ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ จับใจความให้ดี แล้วตอบคำถามจากสถานการณ์นั้นๆ จากตัวเลือกที่กำหนดให้ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดในการตัดสินใจของท่านมากที่สุด

ถ้าแมวที่บ้านของท่านรูปร่างน่ารัก แต่ชอบอาเจียนใส่ที่ห้องนอน และมักคาบสิ่งสกปรกเข้าบ้านเสมอ ท่านควรจัดการกับแมวตัวนี้อย่างไร

- ก. ทำโทษดัดนิสัย
- ข. ให้ผู้อื่นไปเลี้ยง
- ค. จับไปปล่อยไกลๆบ้าน

3.3 เครื่องมือวัดมาตรฐานด้านคุณธรรม-จริยธรรม

เครื่องมือวัดมาตรฐาน หมายถึง เครื่องมือวัดที่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนที่ยอมรับเป็นมาตรฐาน สามารถวิเคราะห์หาค่าสถิติรายข้อ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าความเที่ยงตรง (Validity) ได้ และสามารถนำไปใช้วัดคุณลักษณะที่กำหนดได้หลายๆ โอกาส โดยทั่วไปมีอยู่ 3 แบบ คือ

3.3.1 เครื่องมือวัดแบบเทอร์สตัน (Thurstone ' s Method) ในเครื่องมือแบบนี้จะมีข้อความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการประเมิน โดยที่ข้อความแต่ละข้อจะมีค่าคะแนนประจำข้อความ

ซึ่งค่าคะแนนประจำข้อความจะเป็นช่วงที่มีความหมายเท่ากันเริ่มจากข้อความที่มีค่าคะแนนดิบเป็น 1 จนกระทั่งถึงข้อความที่มีคะแนนเป็น 11 ตามลำดับ

ขั้นตอนวิธีการสร้างและการให้คะแนน

1. ผู้สร้างเครื่องมือจะทำการรวบรวมข้อความทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรมที่ต้องการประเมิน

2. คัดเลือกหรือปรับปรุงข้อความขึ้นต้น

3. การกำหนดค่าให้แก่ข้อความ วิธีการกำหนดค่าให้แก่ข้อความเริ่มต้นเมื่อได้คัดเลือกและปรับปรุงข้อความขึ้นต้นเรียบร้อยแล้ว จากนั้นให้นักวิชาการที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสิน ผู้เชี่ยวชาญควรใช้อย่างน้อย 30 คน

4. การคัดเลือกข้อความนำไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อความที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้สร้างเครื่องมือจะนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างก่อน

5. การให้คะแนน เครื่องมือชนิดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะถามผู้ถูกประเมินเพียงว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความในแต่ละข้อหรือไม่เท่านั้น โดยไม่ต้องระบุความเห็นอื่นใดเพิ่มเติมเลย ถ้าเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวก็จะได้คะแนนตามค่าที่ได้กำหนดให้แก่ข้อความนั้นๆ

3.3.2 แบบการจำแนกความหมายของคำ (Osgood 's Method) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกที่เป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกันได้อย่างมีเหตุผล และการใช้มาตราอยู่ระหว่างค่าตรงข้าม 2 คำ เรียกว่า Bipolar Scale ซึ่งหมายถึง มาตราแบบ 2 ขั้ว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐาน (ซูลิกร วิจะสิกะ. 2545: 4 - 14)

1. ผู้สร้างเครื่องมือจะต้องเลือกมโนคติที่เกี่ยวข้องหรือเป็นตัวแทนของจริยธรรมที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน

2. ผู้สร้างเครื่องมือจะต้องหาหรือรวบรวมคำศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับแสดงหรือใช้อธิบายมโนติดังกล่าว

3. กำหนดช่วงการให้คะแนนสำหรับคำคุณศัพท์แต่ละคู่ ซึ่งหากจะสอดคล้องกับเครื่องมือที่ทดสอบและคณะคิดค้นขึ้น ก็ควรจะแบ่งเป็น 7 ช่วง

4. การให้คะแนน ตามปกติในการจัดวางรูปคำคุณศัพท์จะวางเป็นรายคู่ โดยในแต่ละคู่จะให้คำคุณศัพท์ที่มีลักษณะในทางบวกอยู่ซ้ายมือ และคำคุณศัพท์ที่มีลักษณะในทางลบจะอยู่ขวามือ

3.3.3 เครื่องมือวัดแบบลิเคิร์ต (Likert 's Method) เครื่องมือวัดแบบนี้จะมีระดับคะแนนของแต่ละข้อความเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ค่าคะแนนเป็น 1 ตามลำดับ จนถึงค่าคะแนนเป็น 5

กระบวนการจัดสร้างและการให้คะแนนโดยสรุปจะเป็นดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้อง
2. แยกประเภทข้อความที่ได้คัดเลือกไว้แล้วเป็น 2 ประเภท คือข้อความที่มีลักษณะเป็นไปในทางบวก (Positive) และข้อความที่มีลักษณะเป็นไปในทางลบ (Negative)
3. กำหนดค่าให้แก่ข้อความ โดยแต่ละข้อความจะมี 5 ระดับ
4. การคัดเลือกข้อความเพื่อนำไปใช้โดยกระบวนการทางสถิติ เมื่อผู้สร้างคัดเลือกและกำหนดค่าคะแนนให้แก่ข้อความครบถ้วนแล้ว ควรนำเครื่องมือขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวนหนึ่ง
5. การให้คะแนน จะให้ตามค่าคะแนนของระดับความคิดเห็นประจำข้อความที่ถูกประเมินเลือกเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนดังกล่าวมาหาค่าเฉลี่ย โดยนำคะแนนที่รวมได้ทั้งหมดหารด้วยจำนวนข้อความที่มีในเครื่องมือวัดนั้น

มาตรฐานค่า (Rating Scale)

มาตราส่วนประมาณค่า ได้รับการพัฒนาโดย ฟรานซิส เกลตัน (สมพร สุทัศนีย์.ม.ร.ว. ,2544: 349; อ้างอิงจาก Francis Galton) ในศตวรรษที่ 19 เป็นแบบประเมินบุคลิกภาพที่ใช้ในโรงเรียน สถานประกอบการที่จะรับคนเข้าทำงาน และสถาบันทางสังคมอื่นๆ มี 3 ลักษณะ คือ มาตรฐานค่าที่เป็นตัวเลข มาตรฐานค่าจำแนกความหมาย และมาตรฐานค่าที่เป็นกราฟ ซึ่งจะขออธิบายเฉพาะมาตรฐานค่าที่เป็นตัวเลข กล่าวคือ มาตรฐานค่าที่เป็นตัวเลข เป็นการที่บุคคลประมาณค่าออกเป็นตัวเลขหนึ่งตัวจากหลายๆ ตัว ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายลักษณะของบุคคลที่ได้รับการประมาณค่าเป็นการให้ผู้ตอบได้พิจารณาน้ำหนัก หรือระดับของพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะต่างๆ ของตนเองออกมาให้ชัดเจนและละเอียดยิ่งขึ้น ผู้ที่เสนอวิธีสร้างมาตรฐานค่าในเวลาต่อมา คือ ลิเคิร์ต (องอาจ นัยพัฒน์. 2544: 171-184; อ้างอิงจาก Renis Likert.1967.) ซึ่งคิดค้นขึ้นเพื่อใช้วัดเจตคติในราว ค.ศ. 1932 และเป็นที่รู้จักกันในหลายๆ ชื่อ อาทิ Likert Type Scale, Summated Rating Scale, Posteriori Approach และ Sigma Scale เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดวิธีการหนึ่ง เพราะสามารถสร้างได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เมื่อเทียบกับมาตรวัดอื่นๆ ที่มีจำนวนข้อเท่ากัน และพัฒนาเพื่อใช้วัดความรู้สึกได้หลายอย่าง มีแนวคิดหลักในการสร้าง ดังนี้

การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าวัดตามวิธีของลิเคอร์ต

การสร้างมาตรวัดตามวิธีนี้ มุ่งประเมินความรู้สึกรู้สึกของบุคคลไปบนช่วงความรู้สึกรู้สึกของการวัดที่ต่อเนื่องกันว่าอยู่ในปริมาณความเข้มข้นระดับใด และมีทิศทางไปในทางใด ดังนั้น การวัดจึงเริ่มด้วยการกำหนดข้อความ (Statement) ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการวัด แล้วให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกรู้สึกของตนเองต่อข้อความนั้นไปบนมาตราวัดที่มีลักษณะเป็นช่วงของความรู้สึกรู้สึก โดยเริ่มต้นจากความรู้สึกรู้สึกที่มีระดับความเข้มข้นน้อยไปหามาก

ขั้นตอนการสร้างมาตรวัดตามวิธีของลิเคอร์ต

1. ศึกษาคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด รวมทั้งคุณลักษณะของกลุ่มผู้ตอบว่ามีภูมิหลังอย่างไร เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ เพศ อายุ เป็นต้น
2. กำหนดนิยามและองค์ประกอบที่ต้องการวัด หลังจากที่มีการศึกษาเอกสาร และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมากำหนดเป็นนิยามและองค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างข้อความในมาตรวัดต่อไป
3. การสร้างข้อความ ข้อความในมาตรวัดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 เป็นประโยคหรือวลีสั้น ๆ กระชับ ชัดเจน
 - 3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มผู้ตอบ เช่น ตามระดับการศึกษา เพศ และวัย เป็นต้น
 - 3.3 ควรมีความคิดเดียวในแต่ละข้อความ และให้ได้ใจความสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น “การเรียนในชั้นเรียนและการพูดคุยกับเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข” ข้อความนี้ถามความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบสองสิ่งพร้อมกัน ควรแยกถามเป็นสองข้อ
 - 3.4 ควรหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นความจริงหรือสามารถตีความได้ว่าเป็นความจริง เช่น “รัฐบาลต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน”
 - 3.5 หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นคำขวัญหรือสุภาษิตที่รู้จักกันทั่วไป เช่น “รักษาตัวรอดเป็นยอดดี” เพราะผู้ตอบจะตอบทันทีตามความคุ้นเคยโดยไม่คิดให้ลึกซึ้ง
 - 3.6 ควรหลีกเลี่ยงข้อความประโยคปฏิเสธโดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิเสธซ้อน
 - 3.7 ควรใช้วลีหรือถ้อยคำที่แสดงถึงอารมณ์ เช่น ความรัก ความชอบ ความหวัง ความปรารถนา ความเกลียด ความกลัว เป็นต้น
 - 3.8 ควรมีความหมายน่าสนใจ หรือมีลักษณะเกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันของผู้ตอบ เพื่อสร้างความสนใจในการตอบ

3.9 ควรระมัดระวังไม่ใช่ข้อความที่ถามตรงเกินไปโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว ควรใช้ศิลปะในการเขียนข้อความทางอ้อมเพื่อป้องกันการตอบแบบเสแสร้งของผู้ตอบ

4. การกำหนดจำนวนมาตราและลักษณะของข้อคำถาม

4.1 ปกติแล้วจำนวนมาตราของมาตรวัดนิยมใช้ 5 ระดับ ตามแบบดั้งเดิมที่ลิเคอร์ตแนะนำไว้ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับต่อมาได้มีผลงานวิจัยหลายฉบับบ่งชี้ว่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรวัดมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเพิ่มจำนวนมาตรา อย่างไรก็ตาม การเพิ่มจำนวนมาตราจะก่อให้เกิดความยากลำบากต่อการประเมินความรู้สึกของผู้ตอบไปบนช่วงของความรู้สึกว่าอยู่ในระดับใด นอกจากนี้ยังมีรายงานวิจัยบางฉบับเสนอให้เลิกใช้มาตราที่บอกความรู้สึกระดับกลาง (Neutral) เพราะไม่อาจจำแนกทิศทางการรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งที่ต้องการวัดว่าอยู่ทางใดแน่ ปัญหาแนวโน้มการตอบเข้าสู่ส่วนกลาง แต่ประเด็นดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นที่ยุติ เพราะยังมีรายงานวิจัยบางส่วนชี้ว่า ไม่มีความแตกต่างมากมายนักระหว่างการใช่และไม่ใช้มาตรดังกล่าว นอกจากนี้ความต่อเนื่องของมาตรวัดตามแนวคิดลิเคอร์ต จาก + ไป - จะต้องผ่าน 0 หรือ Neutral ดังนั้นหากไม่มี Neutral ย่อมไม่ใช่วิธีตามแนวคิดของลิเคอร์ต

4.2 ลักษณะของข้อความในมาตรวัด อาจเป็น ทางบวก ทางลบ หรือแบบผสมก็ได้ โดยทั่วไปมาตรวัดที่ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะทิศทางเดียว (Monotonous Scales) กล่าวคือเป็นทางบวกหรือลบแบบใดแบบหนึ่ง จะมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบผสม แต่บางครั้งมาตรวัดที่เป็นแบบผสมจะมีประโยชน์ต่อการตรวจสอบความคงเส้นคงวาในการตอบของผู้ตอบและป้องกันความคุ้นเคยต่อกระบวนการตอบ เพราะผู้ตอบบางคนอาจตอบข้อความโดยมิได้คำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ข้อความมุ่งถาม แต่ตอบเพื่อเสนอภาพพจน์ที่ดีของตนเท่านั้น ในทางปฏิบัติจริงผู้สร้างมาตรวัดจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพศ อายุ หรือระดับการศึกษาของกลุ่มผู้ตอบ และธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการวัดประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

5. การกำหนดน้ำหนักของคะแนน การให้น้ำหนักตัวเลือกนั้นหลายวิธีจะใช้วิธีใดก็ได้ ในระยะหลังลิเคอร์ตได้แนะนำให้ใช้วิธีการกำหนดตัวเลขโดยพลการ (Arbitrary Weighing Method) วิธีนี้เป็นการกำหนดโดยใช้ตัวเลขเรียงค่าตามลำดับความสำคัญของตัวเลือก จะใช้ 0,1,2,3,4 หรือ 1,2,3,4,5 หรือ -2,-1,0,1,2 ก็ได้เพราะคะแนนเฉลี่ยจะเปลี่ยนแปลง แต่ความแปรปรวนคงที่ (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2542: 93 - 96)

การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 รูปแบบเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้ข้อความแสดงจริยธรรมให้เลือกตอบ ใช้สถานการณ์ย่อยๆ แล้วเขียนตัวเลือกให้ตอบ และใช้สถานการณ์ย่อยๆ ให้เลือกตอบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาการรูปแบบการวัดแบบการใช้ข้อความแสดงจริยธรรมให้เลือกตอบ ซึ่งมีข้อความกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงตามพฤติกรรมที่ประพฤติปฏิบัติมา ตัวอย่างเช่น

คำชี้แจงให้อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วขีดตอบตัวเลือกที่ตรงตามที่ประพฤติปฏิบัติมา

ข้อ 1 การทำร้ายสัตว์ที่มีชีวิตขนาดเล็ก

☐ ทำบ่อยๆ ☐ ทำบ้าง ☐ ไม่เคยทำ

หรือจะเป็นรูปแบบการวัดจริยธรรมแบบตรวจสอบรายการ Rating Scale ที่มีลักษณะการตอบ ดังนี้ ทำทุกครั้ง นานๆครั้ง ไม่เคยทำ และจากการศึกษามาตรวัดของลิเคอร์ต์ ที่นิยมใช้มาตรวัด 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ ซึ่งใช้วัดความรู้สึกทางจริยธรรม ผู้วิจัยจึงนำมาตรวัดของลิเคอร์ต์มาประยุกต์ และสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ได้ประยุกต์ให้มีสเกล 4 ระดับ แล้วนำระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมาแทนระดับความรู้สึกทางจริยธรรม โดยตัดคำตรงกลาง ไม่แน่ใจออกไป เพื่อให้นักเรียนที่ตอบตัดสินใจว่าจะเลือกตอบข้อความนั้นอยู่ว่าปฏิบัติจริงหรือไม่จริง

3.4 การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดจริยธรรม

แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่ามีการตรวจสอบคุณภาพ 3 ด้าน คือ อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง

3.4.1 อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถในการแยกลักษณะคน 2 กลุ่มได้ นั่นคือ แยกคนที่มีคุณลักษณะนั้นสูง กับคนที่มีคุณลักษณะนั้นต่ำได้ การวัดอำนาจจำแนกมีหลายแบบขึ้นอยู่กับธรรมชาติของคะแนนที่ได้จากข้อสอบนั้นๆ ที่นิยมวัดด้านความรู้สึกมีดังนี้

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เนื่องจากมีข้อตกลงว่ากรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1,2,3 หรือ 1,2,3,4 หรือมากกว่านั้นก็ได้ ด้านคะแนนมากมักจะเป็นลักษณะเห็นด้วยอย่างมาก หรือมีคุณลักษณะนั้นอยู่อย่างมาก เมื่อผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนมาก ย่อมได้คะแนนรวมมากด้วย ลักษณะคะแนน 2 อย่างขึ้นลงตามกัน แสดงว่าข้อนั้นจำแนกได้ แต่ถ้าไม่ขึ้นลงตามกันแสดงว่าค่าของอำนาจจำแนกไม่ดีหรืออาจขึ้นลงกลับกันแปลว่าเป็นข้อสอบที่ไม่ดี ไม่ควรนำมาใช้หรือควรปรับปรุงและควรตรวจเช็คการให้คะแนนให้ดี อาจเป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็นทางลบเวลาให้คะแนนก็ต้องกลับกัน ความคิดนี้จึงเป็นเรื่องสหสัมพันธ์ของคะแนนค่าต่อเนื่องระหว่างคะแนนข้อนั้นกับคะแนนรวมของคนนั้น

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	X	แทน	คะแนนรายข้อของแบบทดสอบ
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

2. การทดสอบที (t-test) การใช้ดัชนีนี้เสนอโดย A.L. Edwards ในปี 1957 ในหนังสือเทคนิคการสร้างมาตราวัดเจตคติ กรณีคะแนนความรู้สึกแต่ละข้อมีมากกว่า 1 คะแนน แต่ละข้อควรให้คะแนนเหมือนกัน นั่นคือ ถ้า 3 คะแนนเหมือนกันหมด ถ้าข้อละ 5 คะแนนก็ให้ 5 คะแนนเหมือนกันหมด โดยหลักการก็คือ พยายามหาความแตกต่างของคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ ว่าทำข้อนั้นๆ ได้คะแนนเป็นไปตามสภาพเป็นจริงหรือไม่ ตามทฤษฎีผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงควรทำข้อนั้นได้คะแนนสูง ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำควรทำข้อนั้นได้คะแนนต่ำ ถ้าแบบนี้ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำก็จะต่างกันข้อนั้นก็ถือว่าจำแนกคนได้ แต่ในทางปฏิบัติคะแนนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำอาจไม่แตกต่างกันหรือนัยกลับกันคือ กลุ่มต่ำอาจสูงกว่ากลุ่มสูง ถ้ากรณีนี้อำนาจจำแนกจะใช้ไม่ได้

หลักในการหาอำนาจจำแนกแบบ t-test ทำตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างข้อสอบเสร็จแล้วเอาไปสอบกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100 คนขึ้นไปแล้วนำมาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อแต่ละคน จนครบทุกข้อและทุกคน รวมคะแนนของแต่ละคนไว้
2. เรียงคะแนนแต่ละจากมากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามากก็ได้ แล้วตัด 25 เปอร์เซนต์บน และ 25 เปอร์เซนต์ล่าง
3. การวิเคราะห์ข้อแต่ละข้อ จะต้องหาว่าข้อนั้นมีกลุ่มสูงได้คะแนนแต่ละตัวเลือกกี่คน และกลุ่มต่ำได้คะแนนแต่ละตัวเลือกในข้อเดียวกันกี่คน คะแนน 1, 2 หรือ 3 เป็นคะแนนเกิดจากตัวเลือกที่ให้ความรู้สึก ซึ่งอาจจะมีมากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ เช่น ตัวเลือก 4 ตัว คะแนนแสดงความรู้สึกอาจเป็น 0,1,2,3 หรือ 1,2,3,4 หรือ -2,-1,1,2 อย่างนี้ก็ได้
4. แต่ละข้อหาคะแนนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หากคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
5. ใช้สูตร t-test ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม คือ

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	เป็นดัชนีอำนาจจำแนกแต่ละข้อ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงทำข้อนั้น
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำทำข้อนั้น
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนสูง
	n_L	แทน	จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนต่ำ

3.4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดด้านความรู้สึกรู้สึกหรือจิตพิสัยต้องพิจารณาคะแนนจากตัวเลือกให้ดี เพื่อจะได้พิจารณาว่าแบบนั้นๆ เหมาะสมกับข้อตกลงเบื้องต้นของการหาความเชื่อมั่นสูตรใด แต่ที่นิยมกันมักจะหาความเชื่อมั่นแบบดังต่อไปนี้

1. สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัท

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 312; อ้างอิงจาก Cronbach. 1951) มีสูตรว่า

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	เป็นสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อหรือตอน
	σ_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	σ_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	$\sum$	แทน	เป็นผลรวมทั้งหมด

2. ระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับ เกเบิล (Gable.1986: 147) ระบุไว้ว่า เครื่องมือวัดด้านความรู้สึกรู้สึกหรือจิตพิสัย ควรมีความเชื่อมั่นอย่างต่ำ .70 ส่วนนูนัลลี (Nunnally.1967: 226) ระบุว่า ควรมีความเชื่อมั่น .80 ไม่ถือว่าสูงมากนัก

3.4.3 ความเที่ยงตรง (Validity) แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ มี 3 ประเภท คือ

1. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Content Expert) พิจารณาว่า (Judge) ว่าข้อความที่เขียนถูกต้องตามนิยามปฏิบัติการในกรอบขอบเขตที่ต้องการวัดหรือไม่ ถือว่าเป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่านั้น (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 320; อ้างอิงจาก Gable.1986)

2. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นการมองข้อคำถามของเครื่องมือวัดโครงสร้างหรือแนวคิดทฤษฎีใด เครื่องบ่งชี้ของความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง มี 4 อย่าง ดังนี้

2.1 วิธีหาสหสัมพันธ์ การหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างแบบนี้ค่อนข้างง่าย เมื่อนักวิจัยสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัยอะไรอย่างหนึ่งเสร็จแล้ว อยากหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ก็ต้องไปหาเครื่องมือมาตรฐานที่สร้างมาดีแล้วที่วัดด้านโครงสร้างเดียวกับของเรา

2.2 การวิเคราะห์หลายคุณลักษณะหลายวิธี (Multi trait – Multi methods) วิธีนี้คิดโดยแคมป์เบล และ ฟิสค์ (ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 321; อ้างอิงจาก Campbell and Fiske. 1959) แนวคิดสำคัญเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวิธีวัดกับคุณลักษณะ (traits) ต่างๆ ในการวัดไปอย่างหนึ่ง เป้าอาจเป็นเจตคติ ค่านิยม จริยธรรมหรือบุคลิกภาพก็ได้ วิธีการวัดนั้นแต่ละเป้าหมายวัดได้หลายวิธี ขณะเดียวกันในเป้าหมายเดียวกันอาจแบ่งออกเป็นการวัดหลายคุณลักษณะด้วย

2.3 การหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มรู้จัก (Known Groups Technique) ขั้นแรกต้องนิยามสิ่งที่จะวัดให้ชัดเจน แล้วเลือกวิธีเขียนข้อสอบเพื่อวัดสิ่งนั้นหรือคุณลักษณะนั้น ขั้นที่สอง ตรวจสอบข้อคำถามหรือข้อความให้ดีกว่าก่อนว่าใช้ได้แล้ว ขั้นที่สาม เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดเป็นสองพวกคือ กลุ่มที่ 1 เป็นพวกที่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะนั้นสูงหรือมาก อีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่ 2 เป็นพวกที่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดน้อยมาก ขั้นที่สี่ เอาเครื่องมือวัดไปสอบวัดกับกลุ่มทั้งสอง ถ้าต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็ถือว่าเครื่องมือที่สร้างใหม่นี้มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างการทดสอบสมมติฐานมักใช้ t-test

2.4 อาศัยจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นการพิสูจน์ว่าข้อสอบแต่ละข้อเมื่อสอบแล้วจะมีข้อมูลทางตัวเลขยืนยันได้หรือไม่ว่า วัดคุณลักษณะเดียวกัน หรือ วัดก็ลักษณะ เป็นไปตามการจัดคุณลักษณะเมื่อเขียนข้อสอบตั้งแต่แรกหรือไม่ นั่นก็คือเพื่อจะพิสูจน์โครงสร้างของข้อสอบว่าเป็นแบบใด เป็นไปตามโครงสร้างหรือทฤษฎีที่ตั้งไว้หรือไม่นั่นเอง

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในการหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างมีดังนี้

1. สหสัมพันธ์ภายใน (inter correlation) ระหว่างแต่ละข้อ ไม่นับสหสัมพันธ์ตัวมันเอง จะมีจำนวน $n(n-1)/2$ ถ้า n เป็นจำนวนข้อ สหสัมพันธ์ระหว่างข้อเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐาน จะได้ว่าข้อใดสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ความจริงสามารถจับกลุ่มของระดับความสัมพันธ์ได้

2. ข้อมูลแสดงให้เห็นทราบว่า ตัวแปรซึ่งเป็นข้อสอบ วิเคราะห์องค์ประกอบแล้ว จะมีโอกาสได้ก็องค์ประกอบและมีองค์ประกอบที่เชื่อถือได้ก็องค์ประกอบ การพิจารณาดูในช่องของ ไอเกน (eigen value) องค์ประกอบที่เชื่อถือได้ จะต้องมียค่าไอเกนตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไป

3. ดูข้อมูลน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ที่ได้จากการหมุนแกน แล้วสกัดและหมุนแกนมีหลายวิธี ในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSSและอื่นๆ การสกัดนิยมใช้วิธี Principal Component Factor เขียนย่อๆ ว่า PC และหมุนแกนแบบ Varimax การเลือกน้ำหนักองค์ประกอบ โดยทั่วไปกำหนด .30 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 299 - 326)

แนวคิดและลักษณะของการวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2535: 178 - 179) ระบุเกี่ยวกับแนวคิด และลักษณะของการวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นเทคนิค ทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการวัด โดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคหลายชุดหรือหลายด้าน อาจใช้แบบทดสอบ แบบวัด แบบสำรวจ ฯลฯ อาจใช้ชุดเดียวแต่มีการแยกวัดเป็นหลายด้านหรือหลายชุดก็ได้ ผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบว่าเครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นวัดในสิ่งเดียวกันหรือที่เรียกว่าวัดองค์ประกอบ ร่วมกันหรือไม่ มีกี่องค์ประกอบเครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นวัดแต่ละองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจะพิจารณาผลการวิเคราะห์แล้วใช้หลักเหตุผลระบุ หรือกำหนดชื่อองค์ประกอบที่วัดนั้น ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจะปรากฏค่าต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ค่า Communality ซึ่งเขียนแทนด้วย h เป็นค่าความแปรปรวนที่แต่ละด้านแบ่งให้กับแต่ละองค์ประกอบ เป็นส่วนที่ชี้ถึงว่าแต่ละด้านวัด องค์ประกอบนั้นร่วมกับตัวแปรอื่นมากน้อยเพียงใด ค่า Eigen Value เป็นผลรวมกำลังสองของ สัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบรวมในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 1 จึงจะถือเป็น องค์ประกอบหนึ่ง ๆ ที่แท้จริง Factor Loading เป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่แต่ละด้านวัดใน องค์ประกอบนั้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิจัยที่ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ผู้วิจัยอาจเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นจุดเด่นของการวิจัย แล้วเสริมด้วย จุดประสงค์อื่น เช่น เปรียบเทียบความสามารถแต่ละฉบับ แต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ตามตัวแปร อิสระ เช่น ระหว่างเพศชาย หญิง ฯลฯ หรือวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือ หรือเทคนิคในการวัดเป็นสำคัญ แล้วมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นส่วนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ เครื่องมือวัดเหล่านั้นว่าสามารถวัดองค์ประกอบตามที่มุ่งหวังจริง

2. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ จะปรากฏค่าต่าง ๆ ซึ่งยังไม่สมบูรณ์ เพราะบอกแต่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ไม่ได้บอกค่าองค์ประกอบที่ 1,2,3...(ถ้ามี) นั่นคือ

องค์ประกอบอะไร ผู้วิจัยต้องพิจารณาโดยใช้หลักเหตุผลว่า ฉบับใดบ้างที่วัดองค์ประกอบนั้นมาก กลุ่มนั้นควรเป็นเรื่องอะไร แล้วตั้งชื่อองค์ประกอบเอง

3. สามารถนำเทคนิคนี้ไปวิจัยได้อีกอย่างกว้างขวาง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีการวัดหลาย ๆ ด้าน

วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ

อุทุมพร ทองอุไทย (2523: 19 - 20) ได้สรุปเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ตามขั้นต่าง ๆ ดังนี้

1. สกัดตัวประกอบจากเมตริกสหสัมพันธ์
2. ทำการหมุนแกนตัวประกอบที่สกัดได้ ซึ่งอาจทำได้โดยจัดให้ตัวประกอบเป็นอิสระต่อกัน หรืออาจทำได้โดยให้ตัวประกอบสัมพันธ์กันได้ แล้วแต่ธรรมชาติของตัวประกอบ
3. ทำการแปลความหมายตัวประกอบที่ได้รับ

ส.วาสนา ประवालพฤษ (2535: 1 - 56) ระบุไว้ว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ มักจะทำใน 2 ลักษณะคือ

1. ค้นหาว่ามีองค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory)
2. ยืนยันหรือทดสอบสมมุติฐานมีองค์ประกอบนั้น ๆ ในลักษณะ (Trait) นั้นจริงหรือไม่ (confirmatory)

ขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ไว้ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูล
2. การสร้างเมตริกสหสัมพันธ์หรือเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวน
3. การสกัดตัวประกอบ
4. การหมุนแกน
5. การสร้างมาตราองค์ประกอบ (Factor Scale)

การสกัดองค์ประกอบ จุดมุ่งหมายในการสกัดองค์ประกอบ คือ เพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวมที่น้อยที่สุดระหว่างตัวแปรสังเกต วิธีการสกัดองค์ประกอบมีหลายวิธี เช่น

1. Principal Component Analysis (PC)
2. Least Square Analysis (LS)
3. Maximum Likelihood

4. Alpha Factoring

5. Image

ส่วนใหญ่คอมพิวเตอร์มักจะใช้วิธีที่ 1 หรือ 2 คือ PC หรือ LS นอกจากนั้นยังใช้ Default Option ได้ (ซึ่งจะคำนวณโดย Principal Component) ในขั้นนี้ผู้วิเคราะห์ยังไม่จำเป็นต้องพะวงเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ได้ว่าจะ เป็น Orthogonal หรือ Oblique ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งแรกนี้แต่ละองค์ประกอบจะไม่สัมพันธ์กันเป็น Orthogonal นอกจากนั้นยังไม่ต้องสนใจเกี่ยวกับการตีความ หรือการแปลความหมายขององค์ประกอบที่วิเคราะห์ออกมาได้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ องค์ประกอบจำนวนน้อยกว่าที่จะได้มาจากตัวแปรจำนวนมากที่นำมาวิเคราะห์ในการกำหนดตำแหน่งจำนวนองค์ประกอบร่วมกัน ในทฤษฎีเกี่ยวกับ rank ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า ในกรณีที่ข้อมูลไม่มีความคลาดเคลื่อน rank ของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted Correlation Matrix) จะเท่ากับจำนวนองค์ประกอบรวมแต่ในทางปฏิบัติจริงจะหาเช่นนี้ไม่ได้เพราะข้อมูลจากการสังเกตมีความคลาดเคลื่อน และค่า Community ที่อยู่ที่เส้นทแยงมุมของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้วนั้นเป็นค่าโดยประมาณไม่ใช่ค่าที่แท้จริงไม่ Exact

การหมุนแกน

มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาวิธีง่ายในการอธิบายองค์ประกอบโดยคงจำนวนองค์ประกอบ และ Communalities ไว้คงเดิม ในการวิจัยเพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวม (Exploratory Factor Analysis) คือ ค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบนั้น จะหมุนแกนโดยใช้วิธีใดก็ได้ และไม่ต้องคำนึงว่าองค์ประกอบต่าง ๆ จะสัมพันธ์กันหรือไม่ในบางตำราจะบอกว่าควรใช้ Orthogonal มากกว่า Oblique นั้นไม่ว่าจะมีเหตุผลอะไรมากไปกว่า Orthogonal นั้นเข้าใจได้ง่ายกว่า และแปลผลได้ง่ายกว่า และอีกเหตุผลหนึ่ง หากวิเคราะห์แล้วได้องค์ประกอบรวมจำนวนมาก เช่น ประมาณ 10 องค์ประกอบหรือมากกว่า การหมุนแกนแบบ Oblique แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย เนื่องจากความซับซ้อนของความแปรปรวนร่วมที่จะมีผลต่อการคำนวณค่า Community

ในการทำองค์ประกอบรวมให้อยู่ในรูปแบบที่ง่าย คือ พยายามให้ตัวแปรสังเกตตัวหนึ่ง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยองค์ประกอบที่สุด และองค์ประกอบรวมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญในบางตัวแปร และไม่มีนัยสำคัญในตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือ โดยมีหลักในการพิจารณารูปแบบที่ง่ายจากแนวคิดของ Thurstone 5 ประการ โดยพิจารณาใน Factor Structure หนึ่ง ๆ คือ

1. ทุกแถวจะต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็นศูนย์อย่างน้อย 1 ตัว

2. ถ้ามีองค์ประกอบรวม m องค์ประกอบ ทุกคอลัมน์จะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นศูนย์อย่างน้อย m ตัว

3. คู่ใด ๆ ของคอแล้มน์จะต้องมีหลาย ๆ ตัวแปรที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหนึ่งเป็นศูนย์ อีกองค์ประกอบหนึ่งไม่เป็นศูนย์

4. คู่ใด ๆ ของคอแล้มน์จะมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นศูนย์ได้ ถ้ามีองค์ประกอบร่วม 4 องค์ประกอบขึ้นไป

5. คู่ใด ๆ ของคอแล้มน์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ไม่เป็นศูนย์ทั้งคู่ (ของตัวแปร) จะมีจำนวนน้อย ในปี ค.ศ. 1935 เทอร์สตันกำหนดข้อ 1-3 และในปี ค.ศ. 1947 เพิ่มข้อ 4-5 เข้ามา

สำหรับความหมายของน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0 นั้น คือ น้ำหนักองค์ประกอบที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หากเก็บข้อมูลมาจำนวนมากพอก็จะประมาณได้ว่า ถ้าน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0 หรือ 1 หรือ 2 ในทศนิยมตัวแรกก็ถือว่า น้ำหนักองค์ประกอบนั้นเป็นศูนย์ ในทางปฏิบัติมักจะกำหนดว่าอย่างน้อยน้ำหนักองค์ประกอบต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .30 ขึ้นไป จึงจะถือว่าใช้ได้

วิธีการหมุนแกนมี 2 วิธี คือ Orthogonal และ Oblique

1. Orthogonal องค์ประกอบร่วมต่าง ๆ ไม่สัมพันธ์กันซึ่งอาจทำได้โดย

1.1 Quartimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนแถวให้ง่ายขึ้น

1.2 Varimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนคอแล้มน์ให้ง่ายขึ้น คือ ทำให้เกิดความ

แปรผันของคอแล้มน์ใน Factor Structure Matrix

1.3 Equimax ใช้วิธีประนีประนอมระหว่าง Quartimax กับ Varimax

2. Oblique มี 2 วิธีหลัก คือ

2.1 การหมุนโดยยึด Reference Axes ซึ่งอาจจะใช้วิธี Quartimin, Biquartimin หรือ Covarimin

2.2 หมุนแกนโดยไม่ได้ Reference Axes แต่ใช้ Pattern Matrix ใช้วิธี Oblimax หมุนแกนโดยเปลี่ยนแนวให้ง่ายขึ้นเช่นเดียวกับ Quartimax ใน Orthogonal

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ใน 3 ด้านดังนี้ ด้านค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เนื่องจากมีข้อตกลงว่า กรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1,2,3 หรือ 1,2,3,4 หรือมากกว่านั้น ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ ด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัทซ์ ด้านความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) และเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window Version 11.5

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สิทธิพงศ์ บุญผดุง (2541) ได้สร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรอบคอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงผลฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกข้อคำถาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อยืนยันและคำนวณโดยสูตรสัมประสิทธิ์โอเมก้าแบบกำหนดน้ำหนักไม่เท่ากันของอัลเลน มีค่าเท่ากับ 0.98080 ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและค่าความไม่เที่ยงตรงของแบบทดสอบ หาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้วคำนวณโดยใช้สูตรของไฮเซน และพรอนสเตอร์รีต มีค่าเท่ากับ 0.93002 และ 0.0566 ตามลำดับ

ยอดชาย แพชนะ (2541) ได้เปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์ แบบสถานการณ์ที่มีรูปแบบตัวเลือกต่างกัน จากผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสถานการณ์ระหว่างตัวเลือกแบบสถานการณ์ แบบตามความรู้สึก และแบบเลือกแผนปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าอำนาจจำแนกไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าอำนาจจำแนกของตัวเลือกแบบสถานการณ์อย่างเดียวกในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีค่าอำนาจจำแนกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวเลือกแบบถามความรู้สึก และแบบเลือกแนวปฏิบัติ มีค่าอำนาจจำแนกไม่แตกต่างกัน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบสถานการณ์ระหว่างตัวเลือกแบบสถานการณ์ แบบถามความรู้สึก และแบบเลือกแนวปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าความเชื่อมั่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีค่าความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าความเชื่อมั่นของตัวเลือก แต่ละรูปแบบในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบสถานการณ์ระหว่างตัวเลือกแบบสถานการณ์ แบบความรู้สึก และแบบเลือกแนวปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมดไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ของตัวเลือกแต่ละรูปแบบในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพไม่แตกต่างกัน

กุหลาบ ร่มศรี (2536) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตนที่มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 3.472 ถึง 15.243 ทุกค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่เอ็ดเวอร์ดกำหนด ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าตั้งแต่ .758 ถึง .852 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่า .917 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงตามสภาพสูงและค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้ง 3 ด้านมีค่าสัมประสิทธิ์ภายในแต่ละด้านระหว่าง .510 ถึง .626 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับอยู่ระหว่าง .808 ถึง .885 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันทา ประเสริฐศรี (2540) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองชนิดสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.71 - 10.67 ทุกค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.6334 – 0.7969 รวมทั้งฉบับมีค่า 0.9292 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำและรวมทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความรับผิดชอบและความอดทน มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความซื่อสัตย์มีค่าเป็นลบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรงค์ดี บุญฤทธิ์ (2536) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนหญิงมีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความหมายพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์ - คณิต กับแผนการเรียนศิลป์ – ภาษาพบว่าองค์ประกอบ 1 มีความพอใจตามได้ องค์ประกอบ 3 มีความพอใจตามสมควร นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์ - คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ - ภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 มีความหมายพอใจตามกำลัง พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รวงทิพย์ ในพรหม (2548) ได้สร้างแบบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบบทดสอบแบ่ง 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้มีสติการควบคุมตนเอง ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี ด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ และด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย โดยได้สร้างแบบวัดลักษณะผู้มีสติแบบสถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่า แบบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีค่าความเชื่อมั่นคำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .682 ถึง .869 และรวมทั้งฉบับ .932 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการสังเกตของครูประจำชั้น ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ พบว่า มีค่า .790 ,.838 ,.591 ,.701 และ .906 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คำนวณโดยนำคะแนนแต่ละด้านของแบบทดสอบมาหาความสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่และมีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .902 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้นครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนเป็นผู้มีสติสูงและผู้มีสติต่ำ สอดคล้องกัน กลุ่มละ 10 คน ทดสอบโดยใช้ t-test พบว่า ค่า t-test แต่ละด้านและรวมทั้งฉบับเป็น 7.126 , 8.971 , 6.063 , 8.762 และ 15.434 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ชนาภรณ์ เพาพาน (2545) ได้สร้างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสถานการณ์สมมติ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองมีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อตั้งแต่ 2.04 ถึง 6.31 มีค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดสอบโดยใช้ (1) เทคนิคกลุ่มรู้ชุด (Known Group Technique) และวิเคราะห์โดยใช้ t-test พบว่า แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) พบว่า แบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง จำแนกได้เพียงหนึ่งองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง และ (3) การหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบวัดมาตรฐานที่วัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ของ สมพร หลิมเจริญ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.82 นั้นแสดงว่าแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ศุภวัฒน์ ตีสงคราม (2540) ได้สร้างแบบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดความรู้เชิงจริยธรรม แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่หาโดยใช้ t-test มีค่าตั้งแต่ 1.936 ถึง 15.313 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์มาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ 0.713 ถึง 0.845 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธี Known Group Technique พบว่า มีค่าความเที่ยงตรงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของคะแนนแต่ละฉบับอยู่ระหว่าง 0.372 ถึง 0.496 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ของคะแนนแบบทดสอบแต่ละฉบับกับรวมทุกฉบับอยู่ระหว่าง 0.668 ถึง 0.919 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ประเทืองทิพย์ คำสิม (2547) ได้สร้างและหาคุณภาพแบบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบวัดนี้มี 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบวัดอัตนัยในรูปสถานการณ์สมมติมีคำถามให้ตอบ 2 คำถาม คือ ถามความคิดเห็นต่อการกระทำของบุคคลว่าจะกระทำหรือไม่ และถามเหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีค่าตั้งแต่ 2.17 - 4.92

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีค่า 0.61 ค่าความเชื่อมั่นต่อสังคมมีค่า 0.57 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า 0.81

4. ค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน มีค่า 0.94

สามารถ กลางบุญเรือง (2547) ได้สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบบสอบวัดฉบับนี้วัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริต 4 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคล ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และความซื่อสัตย์ต่อส่วนรวม จำนวน 22 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบสอบวัดอัตนัยในรูปสถานการณ์สมมติจะมีคำถามให้ตอบ 2 คำถาม คือ ถามความคิดเห็นต่อการกระทำของบุคคลว่าจะกระทำหรือไม่ และถามเหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบสอบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริตมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดมีค่าตั้งแต่ 2.35 ถึง 7.27 ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.79 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 5.40 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองมีค่า 0.58 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 3.20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบด้านความซื่อสัตย์ต่อบุคคลมีค่า 0.54 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 3.15 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่มีค่า 0.51 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 2.67 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบด้านความซื่อสัตย์ต่อส่วนรวมมีค่า 0.52 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 2.98

4. ความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน มีค่า 0.91

สุพัตรา เชิดกฤษ (2545) ได้สร้างและหาคุณภาพแบบสอบวัดจริยธรรมสันโดษ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติท้องถิ่น ซึ่งแบบสอบฉบับนี้วัดจริยธรรมสันโดษ 3 ลักษณะ คือ ยถาลาภสันโดษ ยถาพลสันโดษและยถาสารูปสันโดษ แต่ละลักษณะวัดด้านการศึกษาเล่าเรียนและด้านการบริโภค จำนวน 18 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบสอบอัตนัยในรูปสถานการณ์สมมติ จะมีคำถามให้ตอบ 2 คำถาม คือ ถามความรู้สึกต่อการกระทำของบุคคลว่าจะกระทำหรือไม่ และถามเหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบสอบวัดจริยธรรมสันโดษมีค่าความเที่ยงตรงโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบจริยธรรมสันโดษวัดมีค่าตั้งแต่ 2.31 ถึง 8.45 ทุกข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.81 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 5.05 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบลักษณะยถาลาภสันโดษมีค่า 0.64 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 3.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบลักษณะยถาพลสันโดษมีค่า 0.63 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 3.01 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบลักษณะยถาสารูปสันโดษมีค่า 0.54 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่า 2.61

4. ความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน มีค่า 0.94

สุกานดา กัสมัง (2546) ได้สร้างและหาคุณภาพแบบสอบวัดจริยธรรมคุณศุลกรรมบท 10 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบสอบวัด แบบสอบวัดนี้วัดจริยธรรมคุณศุลกรรม 10 อยู่ 3 ด้าน คือ ด้านกาย ด้านวาจา และด้านใจ และประกอบด้วยด้านย่อย รวมทั้งหมด 10 ด้านย่อย ซึ่งในแต่ละด้านย่อยจะวัดพฤติกรรมที่แสดงออกที่โรงเรียน และพฤติกรรมที่แสดงออกที่บ้านอย่างละ 2 ข้อรวมจำนวนทั้งหมด 40 ข้อเป็นแบบสอบปรนัยในรูปของสถานการณ์สมมติแบบภาษา มีคำตอบให้เลือก 4 ตัวเลือก ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบสอบวัดจริยธรรมคุณศุลกรรมบท 10 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากวิธีเทคนิคกลุ่มผู้ชัด ซึ่งได้ค่าที่ในด้านกาย วาจา ใจ และรวมทั้งฉบับเท่ากับ 4.574, 6.167, 5.066 และ 7.760 ตามลำดับ และทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. แบบสอบวัดมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันคิดเป็น 100%

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบวัด มีค่าตั้งแต่ 1.808 ถึง 9.750 ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านกาย วาจา ใจ และรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.526, 0.623, 0.576 และ 0.785 มีค่าความคลาดเคลื่อนของแบบวัดในด้านกาย วาจา ใจ และ รวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 3.279, 3.980, 3.545 และ 6.272 ตามลำดับ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เพียเจต์ (Piaget. 1960: 118-122) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบทดสอบในรูปของสถานการณ์คู่ โดยผู้เรื่องให้เป็นสถานการณ์ขึ้นมา 5 คู่ ในแต่ละคู่ก็จะเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกับคู่อื่นๆ สถานการณ์สร้างขึ้นเรื่องเกี่ยวกับการลักขโมย การพูดเท็จ การเชื่อซำ ดังตัวอย่าง

ข้อ 1 ก. แอลเฟรดได้พบเพื่อนเด็กๆ ของเขาซึ่งยากจนมาก เพื่อนได้บอกแก่เขาว่าไม่มีอาหารในมือเย็นนี้ เพราะที่บ้านไม่มีอะไรที่ทานได้เลย ดังนั้นแอลเฟรดจึงไปที่ร้านเบเกอรี่ ซึ่งโดยที่ตัวเขาเองก็ไม่มีเงิน เขาคอยจนกระทั่งเจ้าของร้านเผลอก็อมยขนมแล้ววิ่งเอาไปให้เพื่อนเขา

ข. เฮนรี่ได้ไปที่ร้านค้า เธอเห็นแถบริบบิ้นที่สวยงามอยู่บนโต๊ะ เธอคิดว่ามันสวยมาก ถ้าได้ไปติดชุดของเธอ ดังนั้นเมื่อเจ้าของร้านเผลอเธอก็อมยริบบิ้นนั้นวิ่งออกมาทันที

หลังจากที่เล่าเรื่องให้เด็กฟัง (เพียเจต์ใช้วิธีเล่าให้เด็กฟัง เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี) จะพูดซ้ำในเรื่องที่ถูกต้อง แล้วถามเด็กว่า "แล้วอีกเรื่องล่ะ" เมื่อเด็กตอบแล้วก็จะถามต่อว่า "เด็กทั้งสองน่าตำหนิเท่ากันหรือไม่" "ใครน่าตำหนิมากกว่ากัน" "ทำไม"

โฮลส์ไตร์น (Holstein. 1976: 151-161) ได้ศึกษาอยู่ในช่วง 3 ปี เกี่ยวกับพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนเศรษฐกิจอยู่ในระดับเดียวกัน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในด้านของเชื้อชาติกับสติปัญญาและผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์ของโคลเบอร์ก 5 เรื่อง กับแบบสัมภาษณ์หลังของเด็ก โดยการสัมภาษณ์ปิตามารดาของเด็กพร้อมกับทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและหลังจากที่ทำการทดสอบเด็กไปแล้ว 2 เดือน ก็ไปสัมภาษณ์ปิตามารดาของเด็กอีกครั้งหนึ่ง จากการวิจัยพบว่า เด็กชายหญิงที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กไม่แตกต่างกัน สติปัญญา มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในช่วง 3 ปี และ พบว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นจากระดับกลางไปสู่ระดับสูงมากกว่าขั้นต่ำไปขึ้นสูง

โคลเบอร์ก (Kohlberg Citing Lickona.1976: 41-45) ได้สร้างแบบทดสอบแบบปลายเปิด โดยผู้เรื่องเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมขึ้นมา ภายในเรื่องจะเป็นเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนตัวกับกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคมหลังจากเล่าเรื่องให้ผู้ทดสอบฟังแล้วก็จะมีความถามให้ตอบพร้อมทั้งเหตุผลที่ตอบเช่นนั้น จากนั้นก็จะนำคำตอบมาพิจารณาว่าส่วนใหญ่จัดอยู่ใน

จริยธรรมชั้นใดใน 3 ระดับและ 6 ชั้น ตามที่เขาได้ศึกษาไว้แบบทดสอบที่โคลเบอร์กได้สร้างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประเด็นที่จะพิจารณาจริยธรรมได้ 2 ประเด็น โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเหมือนกัน ทั้ง ชุดA และ ชุดB แต่เรื่องราวไม่เหมือนกัน โดยชุดA นั้นใช้สำหรับการสอบซ้ำ ตัวอย่างสถานการณ์เรื่องหนึ่งในชุดมีดังนี้

เนื้อเรื่องในยุโรป ผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์ได้แนะนำว่ามีตัวยาชนิดหนึ่งที่ค้นพบโดยเภสัชกร ซึ่งอยู่เมืองเดียวกันสามารถที่จะช่วยชีวิตเธอได้ โดยเภสัชกรผู้นั้น คิดราคา 2,000 เหรียญ โดยคิดเอากำไร 10 เท่าของราคาต้นทุนที่ผลิต สามียองหญิงที่ป่วยชื่อ เฮนรี่ ได้พยายามไปขอยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จักแต่เขาก็หาได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายาเท่านั้น เขาได้บอกแก่เภสัชกรว่าภรรยาของเขากำลังจะตาย และถามเภสัชกรว่าจะลดราคาลงหรือขอผลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรตอบว่าไม่ได้ เฮนรี่สิ้นหวังและตัดสินใจเข้าร้านของเภสัชกรเพื่อขโมยยานั้นไปช่วยภรรยาของเขา

คำถามที่ผู้ถูกทดสอบตอบมีทั้งหมด 3 คำถาม คือ

1. เฮนรี่ควรจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. เป็นหน้าที่ของสามีที่จะต้องขโมยหรือไม่

3. ถ้าท่านกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่ยังมีร่างกายแข็งแรงพอที่จะขโมยยา ท่านจะขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตตนเองหรือไม่ วิธีการของโคลเบอร์กนี้ ผู้ตอบต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อนมากกว่าของเพียเจต์ แต่การประเมินนั้นก็ยังคงขาดเกณฑ์ที่แน่นอนเหมือนของเพียเจต์ เพราะก็ขึ้นอยู่กับผู้ให้คะแนน แต่มีนักการศึกษาหลายท่านที่ใช้วิธีการของโคลเบอร์กหรือของเพียเจต์อยู่

การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบ ด้วยหลายคุณลักษณะ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะดังกล่าวได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ มีน้ำใจ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น และรักและเห็นใจผู้อื่น นำมาเป็นคุณลักษณะในการนำไปสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรในด้านต่างๆ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างแบบวัดจริยธรรมที่วัดเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยที่มีรูปแบบเครื่องมือจะเป็นแบบสถานการณ์ที่ยึดทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบอร์กในการสร้างข้อคำถาม และการศึกษาการวัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรมพบว่าเป็นการวัดจริยธรรมที่ตรงจุดที่สุด ผู้วิจัยจึงนำมาตรวัดของลิเคอร์ต์มาประยุกต์ และสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรได้ประยุกต์ให้มีสเกล 4 ระดับ แล้วนำระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมาแทนระดับความรู้สึกทางจริยธรรม โดยตัดคำตรงกลาง ไม่แน่ใจออกไป เพื่อให้นักเรียนที่ตอบตัดสินใจว่าจะเลือกตอบข้อความนั้นอยู่ว่าปฏิบัติจริงหรือไม่จริง นอกจากนี้ผู้วิจัยจะตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ใน 3 ด้านดังนี้ ด้านค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เนื่องจากมีข้อตกลงว่า กรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1,2,3 หรือ 1,2,3,4 หรือมากกว่านั้น

ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ ด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัทซ์ ด้านความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) และ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) โดยการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรในทุกด้าน ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window Version 11.5

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน 85 ห้องเรียน จำแนกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1,028 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1,106 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,061 คน รวมมีนักเรียนทั้งหมด 3,195 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้มาโดยใช้ตาราง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537 : 106) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 716 คน และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 733 คน

ชั้นที่ 1 สํารวจประชากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนประกอบด้วยจำนวนนักเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) มีจำนวนห้องเรียน 6 ห้องเรียน
จำนวน 167 คน
2. โรงเรียนบ้านขุนประเทศ มีจำนวนห้องเรียน 13 ห้องเรียน จำนวน 532 คน
3. โรงเรียนประชารักษ์ มีจำนวนห้องเรียน 12 ห้องเรียน จำนวน 455 คน

4. โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล มีจำนวนห้องเรียน 9 ห้องเรียน จำนวน 320 คน

5. โรงเรียนวัดหนองแขม มีจำนวนห้องเรียน 24 ห้องเรียน จำนวน 879 คน

6. โรงเรียนวัดอุดมรังสี มีจำนวนห้องเรียน 21 ห้องเรียน จำนวน 842 คน

ขั้นที่ 2 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้มาโดยใช้ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น 99% ระดับความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537: 106) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 716 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 733 คน ดังปรากฏตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตามโรงเรียน และระดับชั้น

โรงเรียน	ประชากร							กลุ่มตัวอย่าง						ครั้งที่	
	ป.4		ป.5		ป.6		รวม	ป.4		ป.5		ป.6		1	2
	ห้อง	นร.	ห้อง	นร.	ห้อง	นร.		ห้อง	นร.	ห้อง	นร.	ห้อง	นร.		
1. คลองบางแกว	2	60	2	57	2	50	167	1	30	2	50	2	50	130	-
2. บ้านขุนประเทศ	4	173	4	177	5	182	532	1	39	1	38	1	39	-	116
3. ประชาบำรุง	4	153	4	153	4	149	455	1	33	1	33	1	38	-	104
4. วัดศรีนวลฯ	3	98	3	118	3	104	320	1	31	2	67	1	35	-	133
5. วัดหนองแขม	8	267	8	306	8	306	879	1	39	1	40	1	40	-	119
6. วัดอุดมรังสี	7	277	7	295	7	270	842	1	44	1	47	1	40	-	131
รวม	28	1028	28	1106	29	1061	3195	6	216	8	275	7	242	130	603

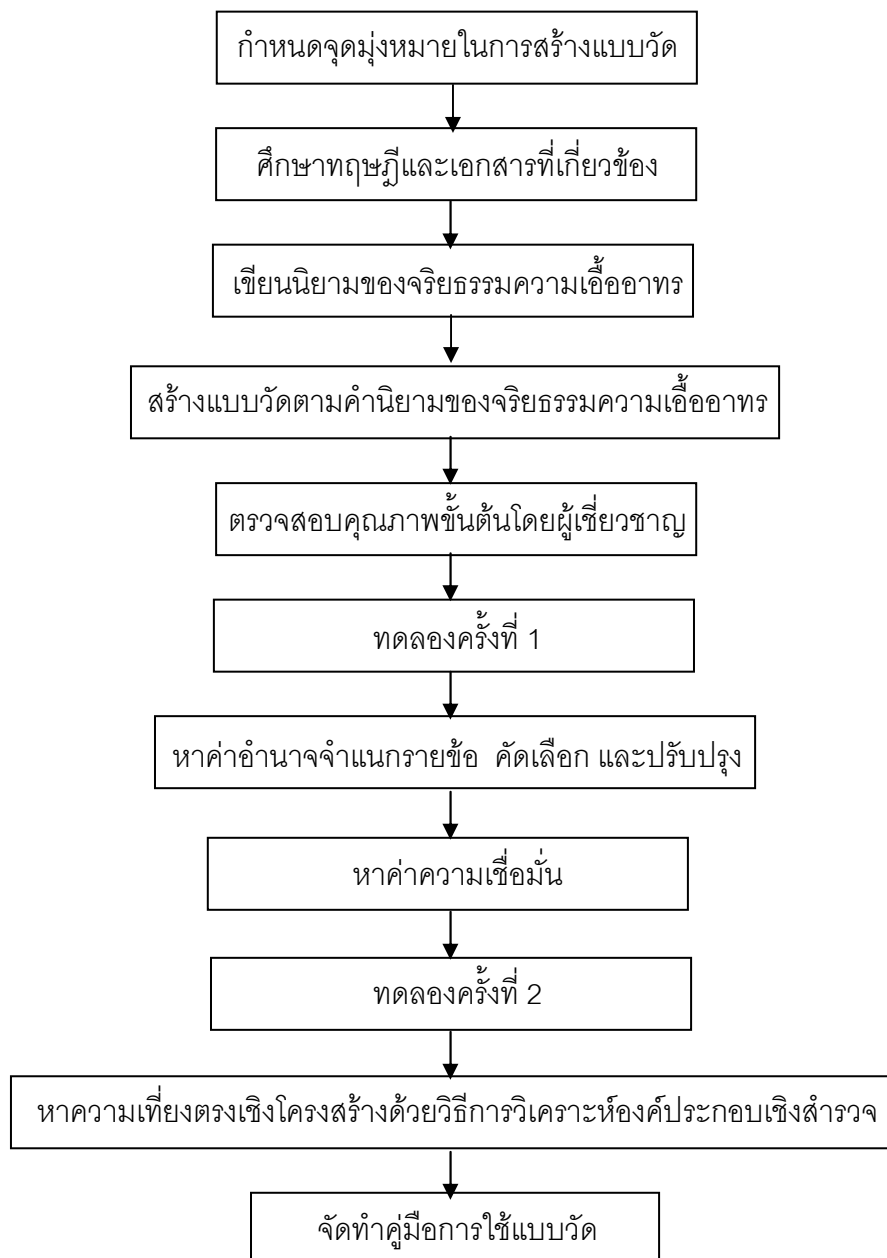
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความเอื้ออาทรให้ครอบคลุมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ มีน้ำใจ มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น และ รักและเห็นใจผู้อื่น ด้านละ 20 ข้อ มีจำนวนแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร จำนวน 100 ข้อ โดยมีการสร้างข้อความแบบลิเคอร์ต์ โดยแต่ละข้อความจะมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ซึ่งใช้เป็นข้อความแทนตัวเลข ดังนี้ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง การให้คะแนนเป็น 1,2,3,4 ตามลำดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินการสร้างแบบวัดครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมคุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทรทั้ง 5 ด้าน มีขั้นตอนการสร้างดังแสดงไว้ในภาพประกอบ ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

จากภาพประกอบ 2 เป็นการแสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด เพื่อสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 อันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะนำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปใช้ ผลจากการใช้แบบวัดนี้จะนำไปสู่การปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนมีจริยธรรมความเอื้ออาทรมากขึ้นเป็นแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมความเอื้ออาทรต่อกัน

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมความเอื้ออาทร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมความเอื้ออาทร ดังนี้

2.1 คุณลักษณะของผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทรของกรมวิชาการ ที่ได้สรุปเกี่ยวกับผู้ที่มีจริยธรรมความเอื้ออาทร ได้แก่ มีน้ำใจ มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สนใจห่วงใยผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น รักและเห็นใจผู้อื่น ห่วงใยผู้อื่น การแบ่งปัน เข้าใจผู้อื่น มีจิตเป็นกุศล ไม่เห็นแก่ตัว รับฟังผู้อื่น จิตใจอ่อนโยน รักคนอื่นเป็น ความประนีประนอม และ มีระเบียบวินัย

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกคุณลักษณะความเอื้ออาทร โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (อุทุมพร จามรมาน. 2543: 13 ; อ้างอิงจาก Weber. 9 - 15) ระบุว่า วิธีวิเคราะห์เนื้อหา คือ แปลภาษาเป็นข้อมูล จะทำกระทำได้ต่อเมื่อผู้วิเคราะห์จับประเด็นที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาสาระอย่างชัดเจนเสียก่อน แล้วแยกเนื้อหาสาระออกเป็นส่วนย่อยๆ มีหลายแบบ เช่น แยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหา ความหมาย

2.3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเอื้ออาทรดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาความหมายของคุณลักษณะความเอื้ออาทร

ขั้นที่ 2 การแปลความหมายเป็นข้อมูลกระทำได้โดยผู้วิจัยจับประเด็นของความหมาย แล้วจัดกลุ่มคุณลักษณะตามความหมายได้ 5 กลุ่มคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีน้ำใจ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1.1 มีน้ำใจ

1.2 ไม่เห็นแก่ตัว

1.3 ความประนีประนอม

2. มีเมตตากรุณา ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

2.1 มีเมตตากรุณา

2.2 จิตใจอ่อนโยน

2.3 สนใจห่วงใยผู้อื่น

2.4 ห่วงใยผู้อื่น

2.5 มีจิตเป็นกุศล

3. เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

3.1 เชื้อเพื่อเผื่อแผ่

3.2 การแบ่งปัน

4. ช่วยเหลือผู้อื่น มีคุณลักษณะเดียว คือ ช่วยเหลือผู้อื่น

5. รักและเห็นใจผู้อื่น ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

5.1 เข้าใจผู้อื่น

5.2 รักคนอื่นเป็น

5.3 รับฟังผู้อื่น

5.4 มีระเบียบวินัย

2.4 ได้ศึกษาเครื่องมือวัดแบบลิเคอร์ต เพื่อใช้วัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาใช้วัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าวัดตามแบบลิเคอร์ต (Likert Scale) มาประยุกต์ และสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งได้ประยุกต์ให้มีสเกล 4 ระดับ ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง โดยตัดค่าตรงกลาง ไม่แน่ใจ ออกเพื่อให้ นักเรียนตัดสินใจเลือกตอบข้อความไปทางจริง หรือไม่จริง

3. เขียนนิยามของจริยธรรมความเอื้ออาทรตามคุณลักษณะความเอื้ออาทรในรูปแบบเชิงปฏิบัติการ ตามคุณลักษณะที่ได้สรุปจากทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร 1 ฉบับประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านมีน้ำใจ ด้านมีเมตตา กรุณา ด้านเชื้อเพื่อเผื่อแผ่ ด้านช่วยเหลือผู้อื่น และ ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น

4. สร้างแบบวัดตามคำนิยามของคุณลักษณะความเอื้ออาทรในแต่ละด้าน

4.1 เขียนแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ซึ่งถามเกี่ยวกับจริยธรรมความเอื้ออาทรตามที่นิยามไว้ 5 ด้าน ด้านละ 20 ข้อ จำนวน 100 ข้อ ดังนี้

1. ด้านมีน้ำใจ	จำนวน 20 ข้อ
2. มีเมตตา กรุณา	จำนวน 20 ข้อ
3. เชื้อเพื่อเผื่อแผ่	จำนวน 20 ข้อ
4. ช่วยเหลือผู้อื่น	จำนวน 20 ข้อ
5. รักและเห็นใจผู้อื่น	จำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดจริยธรรมความเชื่ออาทร

คำชี้แจง

1. แบบสอบวัดชุดนี้ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อคะแนนสอบ และต่อโรงเรียนของนักเรียน คำตอบที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกจริงของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาตอบคำตอบตามความเป็นจริงทุกข้อ

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนค่อนข้างน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนน้อยหรือไม่ตรง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
นักเรียนปฏิบัติหรือรู้สึกในสิ่งต่อไปนี้เพียงใด					
ด้านมีน้ำใจ					
1.	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน				
2.	เมื่อเพื่อนทำความผิดข้าพเจ้ายินดีให้อภัย				
ด้านมีเมตตากรุณา					
1.	เมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บจะพาไปห้องพยาบาล				
2.	เมื่อทราบบ่าวเพื่อนไม่สบายข้าพเจ้าไปเยี่ยมเขา				

ตัวอย่างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
นักเรียนปฏิบัติหรือรู้สึกในสิ่งต่อไปนี้เพียงใด					
ด้านเอื้อเพื่อพ่อแม่					
1.	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น				
2.	เมื่อเพื่อนขอมมาข้าพเจ้าจะแบ่งให้เพื่อนรับประทาน				
ด้านช่วยเหลือผู้อื่น					
1.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน				
2.	ถ้าเพื่อนขอความช่วยเหลือข้าพเจ้ายินดีช่วยเหลือเขา				
ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น					
1.	เมื่อเพื่อนผิดหวังข้าพเจ้าให้กำลังใจ				
2.	ถ้าอยู่ที่บ้านข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว				

4.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ 4 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวในแต่ละข้อ โดยให้คะแนนแต่ละข้อความ มีน้ำหนักตั้งแต่ 1 - 4 ดังนี้

ข้อความทางบวก

จริง	ให้	4	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริง	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ

จริง	ให้	1	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน

5. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวัดผล การศึกษามาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโททางการวัดผล จำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาแบบวัดเป็นรายข้อว่าวัดได้ตรงตามนิยามหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (รายละเอียดภาคผนวก ข)

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์

6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่ผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 98 ข้อ ได้ไปทดสอบกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 5 ห้องเรียน จำนวน 130 คน เป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน 50 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน 50 คน

7. วิเคราะห์แบบวัดจากการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก การวิเคราะห์ตอนนี ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบครั้งที่ 1 ของแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ซึ่งใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี คือ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (รายละเอียดในภาคผนวก ค)

8. นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร 5 ด้านที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งทั้งฉบับและรายด้าน จำนวน 74 ข้อ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัทซ์ (Cronbach)

9. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 603 คน

10. นำข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 11.5 โดยใช้เทคนิควิธีสกัดองค์ประกอบแบบ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) ที่ได้จากการพิจารณาจากค่าสถิติ คือ ค่าไอเกน (Eigen Value) เพื่อแสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคุณลักษณะที่วัดในสิ่งเดียวกัน ซึ่งการพิจารณาว่ามีกี่องค์ประกอบนั้นได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1.0

และ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ โดยพิจารณาได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.3

10.1 ก่อนการสกัดองค์ประกอบ ผู้วิจัยทำการวัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยหาค่า KMO (Kaiser - Meyer - Olkin) มีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ถ้าค่า KMO < .5 จะถือว่า ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ค่า KMO เท่ากับ .915 ซึ่งมากกว่า .5 จึงเหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบได้

10.2 การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) นำข้อมูลทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้เทคนิควิธีสกัดองค์ประกอบแบบ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกน แบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax)

ได้องค์ประกอบที่มีค่า ไอเกน (Eigen Value) 1.0 ขึ้นไป จำนวน 21 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาคำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.3 แต่ละองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่มากกว่า 1 องค์ประกอบจะตัดทิ้งไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2523:188; อ้างอิงมาจาก Comrey.1973:226) และตั้งชื่อองค์ประกอบ

11. นำแบบวัดที่ได้จัดทำคู่มือการใช้ และจัดพิมพ์รูปเล่มที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) โรงเรียนบ้านขุนประเทศ โรงเรียนประชารุ่ง โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล โรงเรียนวัดหนองแขม และโรงเรียนวัดอุดมรังสี

2.ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตจากผู้บริหารเพื่อกำหนดวัน และเวลาทำการทดสอบ

3.วางแผนดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนโรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) จำนวน 130 คนในช่วงวันที่ 21 - 25 เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 แล้วนำมาข้อมูลวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และ หาค่าความเชื่อมั่น (α)

5.นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนโรงเรียนบ้านขุนประเทศ โรงเรียนประชารุ่ง โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล โรงเรียนวัดหนองแขม และโรงเรียนวัดอุดมรังสี จำนวน 603 คน ในช่วงวันที่ 4 - 8 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 แล้วนำมาข้อมูลวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

6. ในการสอนแต่ละครั้งขอความร่วมมือ และดำเนินการให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามด้วยความจริงใจ จากความรู้สึก หรือตามที่นักเรียนปฏิบัติจริง

7. อธิบายให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคน เข้าใจวิธีการทำแบบวัดคุณลักษณะแบบวัดจริยธรรม ความเอื้ออาทร และวิธีเขียนตอบก่อน แล้วให้ทุกคนเริ่มลงมือทำพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window Version 11.5 ดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัด (Face Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้สูตร IOC

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด (r) โดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดด้านค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัท

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) โดยสูตรของโรวินेलลีและแฮมเบลตัน (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$ แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 173)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	r_{XY}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	X	แทน	คะแนนรายข้อของแบบทดสอบ
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 200) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

5. หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 11.5 โดยใช้เทคนิควิธีสกัดองค์ประกอบแบบ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกน แบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อความของแบบวัด
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
EFA	แทน	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัดโดยนำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาตรวจให้คะแนน คัดข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรรายด้าน

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร	IOC									
	สร้าง					คัดเลือก				
	K	.40	.60	.80	1.0	k	.60	.80	1.0	
1. ด้านมีน้ำใจ	20	-	7	1	12	20	7	1	12	
2. ด้านมีเมตตากรุณา	20	-	7	3	10	20	7	3	10	
3. ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	20	-	3	3	14	20	3	3	14	
4. ด้านช่วยเหลือผู้อื่น	20	1	3	2	14	19	3	2	14	
5. ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น	20	1	3	-	16	19	3	-	16	

จากตาราง 2 พบว่าแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร มีความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวน 98 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 - 1.0 โดยคัดเลือกข้อความรายด้าน ดังนี้ ด้านมีน้ำใจ จำนวน 20 ข้อ ด้านมีเมตตากรุณา จำนวน 20 ข้อ ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 20 ข้อ ด้านช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 19 ข้อ และ ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด (r) โดยนำผลจากการทดลองวัดครั้งที่ 1 กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคลองบางแก (มนต์ จรัสสิงห์) จำนวน 130 คนมาวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 74 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .2361 - .6630 และมีค่าอำนาจจำแนกรายด้านดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรรายด้าน (N = 130)

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร	ก่อนคัดเลือก		หลังคัดเลือก	
	K	r	k	r
1. ด้านมีน้ำใจ	20	-.0657 -.5129	14	.2746 - .5129
2. ด้านมีเมตตากรุณา	20	.1240 -.5623	15	.2361 - .5623
3. ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	20	-.0517 -.5528	15	.3215 - .5528
4. ด้านช่วยเหลือผู้อื่น	19	.1250 -.6035	15	.2956 - .6035
5. ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น	19	.1170 -.6630	15	.2566 - .6630

จากตาราง 3 พบว่าแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร มีค่าอำนาจจำแนก ดังนี้ ด้านมีน้ำใจ จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2746 - .5129 ด้านมีเมตตากรุณา จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2361 - .5623 ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .3215 - .5528 ด้านช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2956 - .6035 และด้านรักและเห็นใจผู้อื่น จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2566 - .6630

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยนำผลจากการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรจำนวน 74 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและทั้งฉบับ

ตาราง 4 ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร เป็นรายด้าน และทั้งฉบับ
(N = 130)

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร	α
1. ด้านมีน้ำใจ	.7500
2. ด้านมีเมตตากรุณา	.8040
3. ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	.8280
4. ด้านช่วยเหลือผู้อื่น	.8154
5. ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น	.8177
รวมทั้งฉบับ	.9466

จากตาราง 4 พบว่า แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9466 และแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .7500 – .8280 จริยธรรมด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความเชื่อมั่นสูงสุด และจริยธรรมด้านมีน้ำใจมีความเชื่อมั่นต่ำสุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนบ้านขุนประเทศ จำนวน 116 คน โรงเรียนประชาบำรุง จำนวน 104 คน โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล จำนวน 133 คน โรงเรียนวัดหนองแขม จำนวน 119 คน และโรงเรียนวัดอุดมรังสี จำนวน 131 คน มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window version 11.5

ตาราง 5 ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ (N = 603)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	14.364	19.410	19.410
2	2.830	3.824	23.234
3	2.018	2.727	25.961
4	1.845	2.494	28.455
5	1.716	2.319	30.774
6	1.579	2.134	32.908
7	1.505	2.034	34.942
8	1.450	1.959	36.901
9	1.418	1.916	38.817
10	1.337	1.807	40.624
11	1.282	1.732	42.356
12	1.246	1.683	44.039
13	1.223	1.652	45.691
14	1.188	1.605	47.297
15	1.131	1.528	48.825
16	1.115	1.507	50.331
17	1.106	1.495	51.826
18	1.075	1.453	53.279
19	1.050	1.418	54.698
20	1.039	1.404	26.102
21	1.013	1.369	57.471
22	.971	1.312	58.783
23	.952	1.286	60.069

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความ	ค่าร้อยละของความ
		แปรปรวน	แปรปรวนสะสม
24	.946	1.279	61.348
25	.917	1.239	62.587
26	.900	1.216	63.803
27	.870	1.176	64.979
28	.866	1.170	66.149
29	.855	1.156	67.305
30	.839	1.134	68.439
31	.813	1.098	69.537
32	.798	1.078	70.615
33	.791	1.068	71.684
34	.762	1.029	72.713
35	.758	1.025	73.737
36	.734	.992	74.730
37	.716	.967	75.697
38	.712	.962	76.658
39	.685	.926	77.584
40	.674	.911	78.495
41	.655	.885	79.380
42	.654	.883	80.263
43	.650	.878	81.141
44	.623	.842	81.983
45	.610	.824	82.807
46	.605	.817	83.624
47	.577	.779	84.404
48	.565	.763	85.167
49	.551	.745	85.912

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
50	.547	.739	86.651
51	.533	.720	87.371
52	.529	.715	88.086
53	.527	.712	88.798
54	.509	.688	89.485
55	.503	.679	90.165
56	.498	.673	90.838
57	.491	.663	91.501
58	.474	.640	92.141
59	.449	.607	92.749
60	.435	.588	93.336
61	.428	.579	93.915
62	.410	.553	94.468
63	.404	.546	95.014
64	.391	.529	95.543
65	.378	.511	96.054
66	.366	.494	96.549
67	.359	.485	97.034
68	.348	.470	97.503
69	.330	.445	97.949
70	.325	.439	98.388
71	.317	.428	98.816
72	.304	.411	99.227
73	.298	.403	99.630
74	.274	.370	100.000

จากตาราง 5 พบว่ามีจำนวนองค์ประกอบจำนวน 21 องค์ประกอบที่สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรทั้งหมดได้อย่างน้อย 1 ตัวแปร มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.00 โดยมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 57.471 เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้การหมุนแกน แบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวลูแมกซ์ (Varimax) แล้วพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .30 ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ										
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1			.459								
2											
3											-.359
4						-.326					
5											
6											
7											
8								.594			
9											
10							.705				
11	.321										
12											
13								.597			
14											
15				.353	.413						
16					.691						
17					.337						
18											
19			.310								
20		.429	.394								
21										.702	
22											
23											
24											
25						.694					

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.3 แต่ละองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่มากกว่า 1 องค์ประกอบจะตัดทิ้งไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2523: 188; อ้างอิงมาจาก Comrey.1973: 226) ดังนั้นจึงได้องค์ประกอบที่ชัดเจนมีเพียง 7 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.505 -14.364 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 34.942 ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด จากการพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า

1. ทั้ง 7 องค์ประกอบมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป
2. ข้อที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า .30 มี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 26,53
3. ข้อที่ตัดทิ้งเป็นตัวแปรที่อยู่มากกว่า 1 องค์ประกอบมี 16 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1,3,4,11,15,19,20,27,29,32,33, 47,49,70,71,74
4. นอกนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงจัดไว้ใน 7 องค์ประกอบ โดยเรียงตามลำดับของน้ำหนักองค์ประกอบ ดังตาราง 7

ตาราง 7 องค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

องค์ประกอบ	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	คุณลักษณะ
1	1.ข้าพเจ้ากับเพื่อนช่วยกันทำความสะอาด ห้องเรียน	.645	รักและเห็นใจผู้อื่น
	2.ข้าพเจ้าเข้าแถวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบ	.628	รักและเห็นใจผู้อื่น
	3.เมื่อเห็นเพื่อนทำงานข้าพเจ้าอาสาช่วยงาน	.482	ช่วยเหลือผู้อื่น
	4.เมื่อโกรธเพื่อนข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน	.479	รักและเห็นใจผู้อื่น
	5.เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าช่วยคุณครูจัดห้องเรียน	.472	ช่วยเหลือผู้อื่น
	6.เมื่อคุณครูให้ช่วยงานข้าพเจ้าสละเวลาช่วยท่าน	.456	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	7.เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าช่วยงานคุณครู	.408	ช่วยเหลือผู้อื่น
	8.ข้าพเจ้าเข้าใจเจตนาดีของครูที่ว่ากล่าวตักเตือน	.329	รักและเห็นใจผู้อื่น
	9.เมื่อเข้ากลุ่มทำงานข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็น ของเพื่อน	.319	รักและเห็นใจผู้อื่น
	10.เมื่ออยู่ที่บ้านข้าพเจ้าช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อ แบ่งเบาภาระท่าน	.303	ช่วยเหลือผู้อื่น

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	คุณลักษณะ
2	11.เมื่อเพื่อนมีปัญหาข้าพเจ้าให้คำปรึกษา	.652	ช่วยเหลือผู้อื่น
	12.ข้าพเจ้ากับเพื่อนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	.579	ช่วยเหลือผู้อื่น
	13.เมื่อเพื่อนผิดหวังข้าพเจ้าให้กำลังใจ	.526	รักและเห็นใจผู้อื่น
	14.เมื่อเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าช่วยเหลือเขา	.495	ช่วยเหลือผู้อื่น
	15.ถ้าเพื่อนขอความช่วยเหลือข้าพเจ้ายินดีช่วยเหลือเขา	.457	ช่วยเหลือผู้อื่น
	16.ข้าพเจ้ายินดีช่วยเหลือเพื่อนที่มีความทุกข์ร้อน	.356	ช่วยเหลือผู้อื่น
	17.เมื่อเพื่อนเสียใจข้าพเจ้าปลอบโยนเขา	.328	รักและเห็นใจผู้อื่น
3	18.เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น	.626	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	19.ข้าพเจ้าสละเงินเพื่อบริจาคให้คนยากไร้	.605	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	20.ข้าพเจ้าบริจาคเสื้อผ้าแก่ผู้ด้อยโอกาส	.528	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	21.เมื่อไปวัดข้าพเจ้าบริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ	.373	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4	22.เมื่อซื้อขนมมาข้าพเจ้าจะแบ่งให้เพื่อนรับประทาน	.773	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	23.ข้าพเจ้าแบ่งปันอาหารให้เพื่อนที่ไม่ได้เตรียมมา	.627	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
	24.ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนที่เขาไม่มี	.605	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5	25.เมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บจะพาไปห้องพยาบาล	.687	มีเมตตา กรุณา
	26.เมื่อเพื่อนไม่สบายจะไปขอยาลดไข้มาให้	.607	มีเมตตา กรุณา
	27.เมื่อทราบข่าวเพื่อนไม่สบายข้าพเจ้าไปเยี่ยมเขา	.406	มีเมตตา กรุณา
6	28.ถ้าอยู่ที่บ้านข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว	.728	รักและเห็นใจผู้อื่น
	29.ถึงแม้จะถูกผู้ปกครองตำหนิ ข้าพเจ้าก็ยังรักท่าน	.550	รักและเห็นใจผู้อื่น
	30.เมื่อทำงานกลุ่มจะช่วยแสดงความคิดเห็น	.314	รักและเห็นใจผู้อื่น

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	คุณลักษณะ
7	31.เมื่อเพื่อนทำความผิดข้าพเจ้ายินดีให้อภัย	.712	มีน้ำใจ
	32.ข้าพเจ้าเก็บของที่เป็นส่วนรวมเอาไว้ใช้เอง	.657	มีน้ำใจ
	33.ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน	.467	มีน้ำใจ

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 พบว่า

องค์ประกอบ 1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .645 - .303 มีค่าไอเกน 14.364 จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ ด้านช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 4 ข้อ ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 1 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 1 เป็นคุณลักษณะความเอื้ออาทรด้านรักและเห็นใจผู้อื่น เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นใจ เข้าใจ การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **เห็นใจผู้อื่น**

องค์ประกอบ 2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .328 - .652 มีค่าไอเกน 2.830 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ด้านช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น จำนวน 2 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 2 เป็นคุณลักษณะความเอื้ออาทรด้านช่วยเหลือผู้อื่น เป็นข้อความเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ช่วยเหลือผู้อื่น**

องค์ประกอบ 3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .373 - .626 มีค่าไอเกน 2.018 จำนวน 4 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 3 เป็นคุณลักษณะความเอื้ออาทรด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นข้อความเกี่ยวกับการบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของแก่ส่วนรวม จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่**

องค์ประกอบ 4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .605 - .773 มีค่าไอเกน 1.845 จำนวน 3 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 4 เป็นคุณลักษณะความเอื้ออาทรด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นข้อความเกี่ยวกับการแบ่งปันอาหาร และอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **แบ่งปัน**

องค์ประกอบ 5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .406 - .687 มีค่าไอเกน 1.716 จำนวน 3 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 5 เป็นคุณลักษณะความเอื้ออาทรด้านมีเมตตา กรุณา เป็นข้อความเกี่ยวกับความปรารถนาดีให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ มีแต่ความสุข มีความห่วงใยผู้อื่น จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **มีเมตตา กรุณา**

องค์ประกอบ 6 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .728 - .314 มีค่าไอเกน 1.579 จำนวน 3 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 6 เป็นคุณลักษณะความเชื่ออาทรด้านรักและเห็นใจผู้อื่น เป็นข้อความเกี่ยวกับความรัก ความสามัคคี จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **รักผู้อื่น**

องค์ประกอบ 7 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .467 - .712 มีค่าไอเกน 1.505 จำนวน 3 ข้อ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 7 เป็นคุณลักษณะความเชื่ออาทรด้านมีน้ำใจ เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการให้อภัย ไม่เห็นแก่ตัว ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **มีน้ำใจ**

สรุปได้ว่าแบบวัดจริยธรรมความเชื่ออาทร จากการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 7 องค์ประกอบ จำนวน 33 ข้อ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 34.942 ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด ได้แก่ เห็นใจผู้อื่น จำนวน 10 ข้อ ช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 7 ข้อ เชื่อเพื่อเพื่อนฝูง จำนวน 4 ข้อ แบ่งปัน จำนวน 3 ข้อ มีเมตตากรุณา จำนวน 3 ข้อ รักผู้อื่น จำนวน 3 ข้อ และ มีน้ำใจจำนวน 3 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย และวิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ต้องการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่มีคุณภาพ และต้องการทราบว่าคุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทรนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะนำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปใช้ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมความเอื้ออาทรต่อกัน สำหรับนักเรียนไทยเพื่อนำไปสู่สังคมที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป็นความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2
3. เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน 85 ห้องเรียน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ทั้งสิ้น 3,195 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้มาโดยใช้ตาราง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537: 106) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 716 คน และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 733 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ผู้วิจัยนำแนวคิดการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าวัดตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มาสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โดยการสร้างแบบวัดชนิดข้อความ ซึ่งได้ประยุกต์ให้มีสเกล 4 ระดับ ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง โดยตัดคำตรงกลาง ไม่แน่ใจออก เพื่อให้ให้นักเรียนตัดสินใจได้ว่าจะเลือกตอบข้อความไปทางจริงหรือไม่จริง ผู้วิจัยสร้างแบบวัดนี้ขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความเอื้ออาทรให้ครอบคลุมคุณลักษณะจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ มีน้ำใจ มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นรักและเห็นใจผู้อื่น ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร 1 ฉบับ ด้านละ 20 ข้อ จำนวน 100 ข้อ เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว คัดออก 2 ข้อคงเหลือจำนวน 98 ข้อ นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) โรงเรียนบ้านขุนประเทศ โรงเรียนประชามารู โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล โรงเรียนวัดหนองแขม และโรงเรียนวัดอุดมรังสี
2. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตจากผู้บริหารเพื่อกำหนดวันและเวลาทำการทดสอบ
3. วางแผนดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์) จำนวน 130 คน ในช่วงวันที่ 21 - 25 เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 แล้วนำมาข้อมูลวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และหาค่าความเชื่อมั่น (α)
5. นำแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านขุนประเทศ โรงเรียนประชามารู โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล โรงเรียนวัดหนองแขม และโรงเรียนวัดอุดมรังสี จำนวน 603 คน ในช่วงวันที่ 4 - 8 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)
6. ในการสอนแต่ละครั้งขอความร่วมมือ และดำเนินการให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามด้วยความจริงใจ จากความรู้สึก หรือตามที่นักเรียนปฏิบัติจริง
7. อธิบายให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคน เข้าใจวิธีการทำแบบวัดคุณลักษณะแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร และวิธีเขียนตอบก่อน แล้วให้ทุกคนเริ่มลงมือทำพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window Version 11.5 ดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัด (Face Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้สูตร IOC

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด (r) โดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดด้านค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัท

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัด ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่สร้างขึ้นจากแบบวัดจำนวน 100 ข้อ เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า มีความเที่ยงตรงเชิงพินิจอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จำนวน 98 ข้อ

2. ผลการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร พบว่า มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .2361 - .6630 จำนวน 74 ข้อ

3. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร พบว่า แต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .7500 - .8280 จริยธรรมความเอื้ออาทรด้านเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และจริยธรรมความเอื้ออาทรด้านมีน้ำใจ มีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด แบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .9466

4. ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้คุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ จำนวน 33 ข้อ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 34.942 ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด ได้แก่ เห็นใจผู้อื่น จำนวน 10 ข้อ ช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 7 ข้อ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ จำนวน 4 ข้อ แบ่งปัน จำนวน 3 ข้อ มีเมตตากรุณา จำนวน 3 ข้อ รักผู้อื่น จำนวน 3 ข้อ และมีน้ำใจ จำนวน 3 ข้อ

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ผู้วิจัยนำแนวคิดการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าวัดตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มาสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โดยมีการสร้างแบบวัดชนิดข้อความ ซึ่งได้ประยุกต์ให้มีสเกล 4 ระดับ ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความเอื้ออาทรให้ครอบคลุมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน คือ มีน้ำใจ มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น และ รักและเห็นใจผู้อื่น ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร 1 ฉบับ ด้านละ 20 ข้อ จำนวน 100 ข้อ พบว่า แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 มีคุณภาพและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวัดแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรได้เป็นอย่างดี จากขั้นตอนการวิจัยและผลที่ได้จากการวิเคราะห์ พบว่า ได้ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (IOC) โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .2361 - .6630 แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ถือว่าเป็นค่าอำนาจจำแนกที่สามารถวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรได้ สอดคล้องกับ ทฤษฎีของ เพียร์สัน (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ .2543: 146) ระบุว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด ควรมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9466 แสดงให้เห็นว่าแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรชุดนี้มีความน่าเชื่อถือในระดับสูงมาก ถือว่าสามารถนำไปใช้ในการวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ เกเบิล (Gable.1986:147) ระบุว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ควรมีความเชื่อมั่นมากกว่า .70 และสอดคล้องกับ นันนอลลี (Nunnally.1967: 226) ระบุว่า ควรมีความเชื่อมั่นมากกว่า .80

2. ผลการค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) โดยเป็นไปตามเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่มากกว่า 1 องค์ประกอบถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป และในการกำหนดองค์ประกอบต้องมีตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2523:188; อ้างอิงมาจาก Comrey.1973:226) ได้คุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทร 7 องค์ประกอบ ได้แก่ เห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีเมตตากรุณา รักผู้อื่น และมีน้ำใจ มีแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546ก: 170-171) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของคุณลักษณะ ที่นำไปสู่ความเอื้ออาทรต่อกันโดยความคิด

เห็นของครูและนักเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีคุณลักษณะที่นำไปสู่ความเอื้ออาทร ดังนี้ คุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ รู้รักสามัคคี พึ่งพาเกื้อกูลกัน มีจารีตประเพณีดีงาม รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น และคล้ายกับ รายงานการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546ข: 34 -36) ที่ได้ศึกษาดัชนีชี้วัดคุณลักษณะของเด็กที่มีความเอื้ออาทร โดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า คุณลักษณะของเด็กที่มีความเอื้ออาทรในระดับประถมศึกษา มีคุณลักษณะ จริยธรรมความเอื้ออาทร 16 คุณลักษณะ ได้แก่ มีน้ำใจ มีความเมตตา กรุณา สนใจห่วงใยผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น รักและเห็นใจผู้อื่น ห่วงใยผู้อื่น การแบ่งปัน เข้าใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว มีจิตเป็นกุศล รับฟังผู้อื่น รักคนอื่นเป็น มีจิตใจอ่อนโยน มีความประนีประนอม มีระเบียบวินัย ดังนั้นคุณลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของจริยธรรมความเอื้ออาทรจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยนำคะแนนทุกข้อในแต่ละด้านเข้าไปวิเคราะห์ ได้คุณลักษณะความเอื้ออาทรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 34.942 ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด ได้แก่ เห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีเมตตา กรุณา รักผู้อื่น และมีน้ำใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่มีคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ควรใช้คุณลักษณะความเอื้ออาทรที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นแนวทางทางในการใช้ทดสอบกับนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 2 เพื่อทราบและเป็นแนวทางในการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะจริยธรรมความเอื้ออาทรต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 เพื่อยืนยันองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

2.2 ควรมีการสร้างแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับกลุ่มอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และ นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

2.3 ควรเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรที่มีรูปแบบต่างกัน เช่น แบบมาตราส่วนประมาณค่ากับแบบวัดชนิดสถานการณ เพื่อเปรียบเทียบว่าแบบวัดแบบใดมีคุณภาพที่ต่างกันหรือใกล้เคียงกันหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันท์ขจร. (2533). *คู่มือการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กรมการศาสนา. (2523). *ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2546ก). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่นำไปสู่ความ
สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- .(2546ข). *ดัชนีวัดความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อสังคมไทยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย*.
กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2550). *วารสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- .(2545). *หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กุหลาบ ร่มศรี. (2536). *การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- จินตนา ฐนิพันธุ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- จรงค์ดี บุญฤทธิ์. (2536). *การวิเคราะห์องค์ประกอบตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชนาภรณ์ เพาพาน. (2545). *การสร้างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*.
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูลีกร วิจะสิกะ. (2545). *มาตรวัดจริยธรรม*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2544). *เอกสารประกอบการอบรมการวัดและประเมินทางการศึกษา รุ่นที่ 44*.
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). *จิตวิทยาวัฒนธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ทิมข่าวสมอ. (2536). *หนังสือพิมพ์สารอโศก*. 3 พ.ค.2008.

- นิภา บุญยศรีสวัสดิ์. (2517). *การศึกษาความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้ อยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ และเพทุบายของนักศึกษาปีที่ 1-4 วิทยาลัยนครปฐม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยการวัดผลและประเมินผล*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บัญชา ดุริยพันธ์. (2549). *เอกสารรายงานการคิดเชิงเปรียบเทียบการคิดเชิงสังเคราะห์*. 28 เม.ย. 2550. <http://www.geozigzag.com/newweb/newweb.html>
- ประดับ เรืองมาลัย. (2519). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ประเทืองทิพย์ คำสิม. (2547). *การสร้างแบบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนใหม่มาเพียง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดขอนแก่น*. กศ.ม. (ประถมศึกษา). ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชวรมนี. (2518). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- . (2527). *พจนานุกรมพุทธศาสนานิตยสารประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2523). *การสอนค่านิยม.พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก*.
- . (2524). *แบบทดสอบพฤติกรรมเรื่องตัวเรา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พระไพศาล วิสาโล. (2543). *วิถีสังคมไทย*. สารนิพนธ์ทางวิชาการเนื่องในวาระหนึ่งศตวรรษ ปรีดี พนมยงค์ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.
- พรณราย ทรัพย์ประภา. (2529). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พระราชพรหมยาน. (2547). *โอวาทหลวงพ่อ*. 9 ก.พ.2550. <http://www.palungjit.com/smati/books/index>
- . (2549). *กรรมฐาน 40*. 20 เม.ย.2550. <http://www.putthapoom.com/kamathan40/book3.html>
- พระวชิรญาณวโรรส. (2514). *พระธรรมเทศนา*. มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธ. (2523). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศ.ส.การพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. (2550). *จิตวิทยาทั่วไป*. 5 เมษายน 2550. <http://courseware.rmutl.ac.th/courses/43/unit1604.htm>

- มานิชญ์ ตันชนวนิชย์. (2523). ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพรจำกัด.
- ยอดชาย แพชนะ. (2541). การเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบวัดจริยธรรม ความซื่อสัตย์ แบบสถานการณ์ที่มีรูปแบบตัวเลือกคำตอบต่างกัน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รงทิพย์ ในพรหม. (2548). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจิตร อาวะกุล. (2525). เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: พิมพ์ณศ.
- วศิน อินทสระ. (2550). คติชีวิต...เพื่อชีวิตที่เติบโตและเข้มแข็ง. กรกฎาคม 2550
<http://www.oknation.net/blog/print>.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และ คณะ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวัฒน์ ตีสงคราม. (2540). การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัว สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ์. (2535). การวิเคราะห์องค์ประกอบ. ภาควิชาการวัดผล และวิจัยการศึกษา.
- สมพร สุทัศน์ย์,ม.ร.ว. (2544). การทดสอบทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สมหวัง วิทยาปัญญาพนธ์. (2542). พัฒนาคนสร้างคุณภาพงาน. 27 เม.ย. 2550
<http://www.budmgt.com/budman/bm01/mandevel.html>
- สยามธุรกิจ. (2549). ทศพิธราชธรรม ธรรมของนักปกครอง. 13 มี.ค. 2550.
<http://www.parliament.go.th/news>

- สามารถ กลางบุญเรือง. (2547). การสร้างแบบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กศ.ม. (ประถมศึกษา). ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาโรช บัวศรี. (2515). มาตรฐานบางประการสำหรับการสร้างครูที่ดี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
----- . (2522). รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
----- . (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สิทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และ
ความเชื่อมั่น. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุกานดา กัสมัง. (2546). การสร้างแบบวัดจริยธรรมคุณศรัทธา 10 สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 . กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). ขอนแก่น.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจินต์ ปันราช. (2541). “สังคมไทยกับวินัยและจริยธรรมของข้าราชการ”. ข้าราชการ. 15(4): 8-11.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). จริยธรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. “บทบาทของกรมวิชาการในการส่งเสริมจริยธรรม” วิจัยสนเทศ.
12(136) : 27-29 ; มกราคม, 2535.
- สุนันทา ประเสริฐศรี. (2540). การสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ชนิดสถานการณ์ที่เป็นภาพ
การ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สุพัทธา เชิดกฤษ. (2545). การสร้างแบบสอบวัดจริยธรรมสันโดษ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
ปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. กศ.ม.
(การวัดและประเมินผลการศึกษา). ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพัทธา สุภาพ. (2534). สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม: ครอบครัว : ศาสนา: ประเพณี. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุภาคย์ อินทองคง. (2550). คนกับการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ความเอื้ออาทร
และช่วยเหลือเกื้อกูลกรณีผู้สูงอายุ. สงขลา: ศูนย์เรียนรู้ชุมชนภาคใต้.
- แสง จันทรัมย์. (2522,มิถุนายน). “การสอนจริยธรรมในโรงเรียน” พุทธจักร. 33(6) : 5 -20.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช
2535. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป.

- องอาจ นัยพัฒน์. (2544). *เอกสารประกอบการอบรมการวัดและประเมินทางการศึกษา* รุ่นที่ 44. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ ฉัตรวิทยานนท์. (2537). *ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2523). *วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน (2543). “การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐ เมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ”วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช.
- แอ็ดมินิสตราเตอร์. (2550). *ผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ.* 28 เม.ย. 2008.
<http://www.letsworship.com/index>
- Brown,Roger. (1968). *Social Psychology.*New York: Free Press.
- Gable,R.K. (1986). *Instrument Development in the Affective Domain.* Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Guardner H. (1983). *Frames of Mind.* 13 เม.ย.2008.
www.vorarat.ac.th/school/home/showmaindata
- Hogen, R. (1973). “Moral Conduct and Moral Character : A Psychological Perspective” *Psychological Bulletin.*
- Holstein, Constance, B. (1976). “Irreversible Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgement: A Longitudinal Study of Male and Female,” *Child Development.* 47 (1) : 151-161.
- Kalisch, Beatrice J. (1973) “What is Empathy” *American Journal of Nursing.*73: September.
- Ludeman, Ruth S. (1968). “Empathy : A Component of Therapeutic Nursing” *Nursing Forum.*
- Kohlber,L. (1976). “Moral Stage and Moralization the Cognitive Development Approach” *Moral Development and Behavior.* Ed by Thomas Lickona, p. 29-35 New York : Holt Rinehart and Winston.
- Nunnally, J.C. (1967). *Psychometric Theory.* New York : McGraw-Hill.
- Piaget, Jean. (1960). *The Moral Judgment of Child.* Illinois: The Froo Pross.

Thorndike and Hagen. (1977). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*.
2 nd ed. New York: John Wiley & Son.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.สุวพร เข้มแข็ง	อาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายธีระยุทธ เหล่าพาณิชย์	หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล
นักวิชาการศึกษา 7
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์ลัดดา รัตโนดม	หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล
โรงเรียนสังวรภักษ์บำรุง
4. อาจารย์วิภาวดี พิบขุนทด	หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล
โรงเรียนวัดนิมมานรดี
5. ว่าที่ร้อยตรีหญิงสายสมร บุญยม	หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล
โรงเรียนวรราชาธินัดดามาตุวิทยา

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญรวมทุกคนเป็นรายชื่อของ
แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	1.0	26	0.8	51	1.0	76	1.0
2	0.6	27	1.0	52	1.0	77	0.8
3	1.0	28	0.6	53	0.6	78	1.0
4	1.0	29	0.6	54	0.6	79	1.0
5	1.0	30	0.6	55	1.0	80	1.0
6	1.0	31	1.0	56	0.8	81	1.0
7	0.8	32	1.0	57	1.0	82	0.6
8	1.0	33	1.0	58	1.0	83	1.0
9	1.0	34	0.6	59	0.8	84	1.0
10	0.6	35	0.8	60	0.6	85	1.0
11	1.0	36	0.6	61	1.0	86	1.0
12	0.6	37	0.8	62	1.0	87	1.0
13	1.0	38	1.0	63	1.0	88	1.0
14	0.6	39	1.0	64	1.0	89	1.0
15	0.6	40	0.6	65	0.4*	90	1.0
16	1.0	41	1.0	66	1.0	91	1.0
17	0.6	42	1.0	67	1.0	92	1.0
18	1.0	43	1.0	68	1.0	93	1.0
19	1.0	44	1.0	69	1.0	94	1.0
20	0.6	45	1.0	70	1.0	95	1.0
21	1.0	46	1.0	71	0.6	96	0.6
22	1.0	47	1.0	72	0.8	97	1.0
23	0.6	48	1.0	73	1.0	98	0.6
24	1.0	49	0.8	74	0.6	99	0.4*
25	1.0	50	1.0	75	0.6	100	1.0

ตาราง 9 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดจริยธรรม
ความเอื้ออาทร ด้านมีน้ำใจ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
	1	2	3	4	5	
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	+1	0	+1	+1	0	0.6
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7	+1	+1	+1	0	+1	0.8
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
10	+1	0	+1	+1	0	0.6
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
12	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
14	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
15	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
17	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
20	+1	-1	+1	+1	+1	0.6

ตาราง 10 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดจริยธรรม
ความเอื้ออาทร ด้านมีเมตตากรุณา

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
	1	2	3	4	5	
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
23	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
25	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
26	+1	+1	+1	+1	0	0.8
27	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
28	+1	+1	0	+1	0	0.6
29	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
30	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
31	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
32	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
33	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
34	+1	+1	0	+1	0	0.6
35	+1	+1	+1	+1	0	0.8
36	+1	+1	0	+1	0	0.6
37	+1	+1	+1	+1	0	0.8
38	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
39	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
40	+1	-1	+1	+1	+1	0.6

ตาราง 11 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดจริยธรรม
ความเอื้ออาทร ด้านเอื้อเพื่อเผื่อแผ่

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
	1	2	3	4	5	
41	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
42	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
43	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
44	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
45	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
46	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
47	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
48	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
49	+1	+1	+1	+1	0	0.8
50	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
51	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
52	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
53	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
54	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
55	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
56	+1	+1	+1	+1	0	0.8
57	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
58	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
59	+1	+1	+1	+1	0	0.8
60	+1	-1	+1	+1	+1	0.6

ตาราง 12 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดจริยธรรม
ความเอื้ออาทร ด้านช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
	1	2	3	4	5	
61	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
62	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
63	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
64	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
65	+1	-1	+1	+1	0	0.4*
66	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
67	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
68	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
69	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
70	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
71	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
72	+1	+1	+1	+1	0	0.8
73	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
74	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
75	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
76	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
77	+1	-1	+1	+1	+1	0.8
78	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
79	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
80	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 13 การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดจริยธรรม
ความเอื้ออาทร ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
	1	2	3	4	5	
81	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
82	+1	-1	+1	+1	+1	0.6
83	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
84	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
85	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
86	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
87	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
88	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
89	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
90	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
91	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
92	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
93	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
94	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
95	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
96	+1	+1	0	+1	0	0.6
97	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
98	+1	+1	+1	0	0	0.6
99	+1	+1	+1	+1	0	0.4*
100	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
 ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
 ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านมีน้ำใจ

N	r	การพิจารณา	ข้อที่
1	.3595	เลือกไว้	1
2	-.0657	คัดออก	-
3	.3008	เลือกไว้	2
4	.3771	เลือกไว้	3
5	.4665	เลือกไว้	4
6	.3990	เลือกไว้	5
7	.1959	คัดออก	-
8	.3998	เลือกไว้	6
9	.3772	เลือกไว้	7
10	.1981	คัดออก	-
11	.4536	เลือกไว้	8
12	.4066	เลือกไว้	9
13	.3069	เลือกไว้	10
14	.1633	คัดออก	-
15	.4721	เลือกไว้	11
16	.1498	คัดออก	-
17	.1631	คัดออก	-
18	.5129	เลือกไว้	12
19	.2746	เลือกไว้	13
20	.3254	เลือกไว้	14

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านมีเมตตากรุณา

N	r	การพิจารณา	ข้อที่
21	.2940	เลือกไว้	15
22	.3926	เลือกไว้	16
23	.2901	เลือกไว้	17
24	.2361	เลือกไว้	18
25	.1960	คัดออก	-
26	.3615	เลือกไว้	19
27	.1375	คัดออก	-
28	.4043	เลือกไว้	20
29	.1240	คัดออก	-
30	.3399	เลือกไว้	21
31	.5073	เลือกไว้	22
32	.5623	เลือกไว้	29
33	.3857	เลือกไว้	24
34	.1958	คัดออก	-
35	.4671	เลือกไว้	25
36	.4989	เลือกไว้	26
37	.4857	เลือกไว้	27
38	.4957	เลือกไว้	28
39	.4792	เลือกไว้	23
40	.1456	คัดออก	-

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านเชื้อเพื่อเผ่าพันธุ์

N	r	การพิจารณา	ข้อที่
41	.3773	เลือกไว้	30
42	.5300	เลือกไว้	31
43	.4601	เลือกไว้	32
44	.5528	เลือกไว้	33
45	.4344	เลือกไว้	34
46	.5086	เลือกไว้	35
47	.1331	คัดออก	-
48	.4043	เลือกไว้	36
49	.4258	เลือกไว้	37
50	.4677	เลือกไว้	38
51	.4598	เลือกไว้	39
52	.3662	เลือกไว้	40
53	.1857	คัดออก	-
54	.1471	คัดออก	-
55	.3215	เลือกไว้	41
56	.5227	เลือกไว้	42
57	.5301	เลือกไว้	43
58	.3866	เลือกไว้	44
59	.1997	คัดออก	-
60	-.0517	คัดออก	-

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านช่วยเหลือผู้อื่น

N	r	การพิจารณา	ข้อที่
61	.1650	คัดออก	-
62	.5941	เลือกไว้	45
63	.5213	เลือกไว้	46
64	.4930	เลือกไว้	47
65	.5492	เลือกไว้	48
66	.4351	เลือกไว้	49
67	.3284	เลือกไว้	50
68	.6035	เลือกไว้	51
69	.5558	เลือกไว้	52
70	.1250	คัดออก	-
71	.3930	เลือกไว้	53
72	.4389	เลือกไว้	54
73	.1625	คัดออก	-
74	.3101	เลือกไว้	55
75	.1694	คัดออก	-
76	.2956	เลือกไว้	56
77	.5372	เลือกไว้	57
78	.4636	เลือกไว้	58
79	.4497	เลือกไว้	59

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร ด้านรักและเห็นใจผู้อื่น

N	r	การพิจารณา	ข้อที่
80	.4463	เลือกไว้	60
81	.1170	คัดออก	-
82	.3040	เลือกไว้	61
83	.1939	คัดออก	-
84	.2797	เลือกไว้	62
85	.4434	เลือกไว้	63
86	.6630	เลือกไว้	64
87	.2566	เลือกไว้	65
88	.4300	เลือกไว้	66
89	.4599	เลือกไว้	67
90	.5225	เลือกไว้	68
91	.4839	เลือกไว้	69
92	.4103	เลือกไว้	70
93	.5260	เลือกไว้	71
94	.4217	เลือกไว้	72
95	.4533	เลือกไว้	73
96	.1267	คัดออก	-
97	.4831	เลือกไว้	74
98	.1377	คัดออก	-

ภาคผนวก ง

แบบวัดจริยธรรมความเื้ออาทร

จากการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบจำนวน 7 คุณลักษณะ

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

คำชี้แจง

1. แบบสอบวัดชุดนี้ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อคะแนนสอบ และต่อโรงเรียนของนักเรียน คำตอบที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกจริงของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาตอบคำตอบตามความเป็นจริงทุกข้อ

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนค่อนข้างน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึก ของนักเรียนน้อยหรือไม่ตรง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
	<u>นักเรียนปฏิบัติหรือรู้สึกในสิ่งต่อไปนี้เพียงใด</u>				
1	ข้าพเจ้ากับเพื่อนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน				
2	ข้าพเจ้าเข้าแถวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบ				
3	เมื่อเห็นเพื่อนทำงานข้าพเจ้าอาสาช่วยงาน				
4	เมื่อโกรธเพื่อนข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน				
5	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าช่วยคุณครูจัดห้องเรียน				
6	เมื่อคุณครูให้ช่วยงานข้าพเจ้าสละเวลาช่วยท่าน				
7	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าช่วยงานคุณครู				
8	ข้าพเจ้าเข้าใจเจตนาดีของคุณครูที่ว่ากล่าวตักเตือน				

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
	<u>นักเรียนปฏิบัติหรือรู้สึกในสิ่งต่อไปนี้เพียงใด</u>				
9	เมื่อเข้ากลุ่มทำงานข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อน				
10	เมื่ออยู่ที่บ้านข้าพเจ้าช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระท่าน				
11	เมื่อเพื่อนมีปัญหาข้าพเจ้าให้คำปรึกษา				
12	ข้าพเจ้ากับเพื่อนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน				
13	เมื่อเพื่อนผิดหวังข้าพเจ้าให้กำลังใจ				
14	เมื่อเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าช่วยเหลือเขา				
15	ถ้าเพื่อนขอความช่วยเหลือข้าพเจ้ายินดีช่วยเหลือเขา				
16	ข้าพเจ้ายินดีช่วยเหลือเพื่อนที่มีความทุกข์ร้อน				
17	เมื่อเพื่อนเสียใจข้าพเจ้าปลอบโยนเขา				
18	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น				
19	ข้าพเจ้าสละเงินเพื่อบริจาคให้คนยากไร้				
20	ข้าพเจ้าบริจาคเสื้อผ้าแก่ผู้ด้อยโอกาส				
21	เมื่อไปวัดข้าพเจ้าบริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ				
22	เมื่อซื้อขนมมาข้าพเจ้าจะแบ่งให้เพื่อนรับประทาน				
23	ข้าพเจ้าแบ่งปันอาหารให้เพื่อนที่ไม่ได้เตรียมมา				
24	ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนที่เขาไม่มี				
25	เมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บจะพาไปห้องพยาบาล				
26	เมื่อเพื่อนไม่สบายจะไปขอยาลดไข้มาให้				
27	เมื่อทราบข่าวเพื่อนไม่สบายข้าพเจ้าไปเยี่ยมเขา				
28	ถ้าอยู่ที่บ้านข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว				
29	ถึงแม้จะถูกผู้ปกครองทำโทษ ข้าพเจ้าก็ยังรักท่าน				
30	เมื่อทำงานกลุ่มจะช่วยแสดงความคิดเห็น				

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
31	<u>นักเรียนปฏิบัติหรือรู้สึกในสิ่งต่อไปนี้เพียงใด</u> เมื่อเพื่อนทำความผิดข้าพเจ้ายินดีให้อภัย				
32	ข้าพเจ้าเก็บของที่เป็นส่วนรวมเอาไว้ใช้เอง				
33	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน				

ภาคผนวก จ

คู่มือการใช้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

คู่มือการใช้แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทร

แบบวัดจริยธรรมความเอื้ออาทรฉบับนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดจริยธรรมความเอื้ออาทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 2 มีข้อแนะนำในการใช้แบบวัดดังนี้

1. การจัดเตรียมแบบวัด ควรเตรียมแบบวัดให้เพียงพอกับจำนวนผู้ตอบและด้านหน้าของแบบวัดต้องมีคำชี้แจงในการทำแบบวัดครบถ้วนทุกฉบับ
2. การจัดเตรียมสถานที่ ห้องที่ใช้ดำเนินการวัดควรมีความเงียบสงบปราศจากเสียงรบกวน เพื่อให้ผู้มีสิทธิในการตอบข้อคำถาม
3. ควรอธิบายวิธีการทำแบบวัดให้ผู้ตอบเข้าใจวิธีการตอบอย่างชัดเจน
4. การควบคุมการวัด ควรอยู่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ไม่มีการชี้แนะจากผู้ดำเนินการวัดถึงแนวโน้มในการตอบ และเนื่องจากเป็นการประเมินตนเอง จึงไม่ควรให้มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ตอบ
5. การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้
เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
ข้อความบวก	4	3	2	1
ข้อความลบ	1	2	3	4

6. การแปลความหมายผลการวัด แปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

การแปลความหมายผลการวัด

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม	ความหมาย
3.50 – 4.00	มีจริยธรรมความเอื้ออาทรสูง
2.50 – 3.49	มีจริยธรรมความเอื้ออาทรค่อนข้างสูง
1.50 – 2.49	มีจริยธรรมความเอื้ออาทรค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	มีจริยธรรมความเอื้ออาทรต่ำ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายนิติกร เบญจมาตย์
วันเดือนปีเกิด	4 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	16/2 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนคลองบางแกว (มนต์ จรัสสิงห์)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยลำไ้มง จ.มุกดาหาร
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
พ.ศ. 2545	ค.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ